

Even Høydahl (red.)

**Innvandrere og norskfødte med
innvandrerforeldre i Trondheim**

Innhold

14. Innvandrere og norskfødte med innvandrer-foreldre i Trondheim	507
14.1. Innledning.....	507
14.2. Demografi, innvandringsgrunn og valgdeltakelse.....	508
14.2.1. Demografi.....	508
14.2.2. Innvandrere etter innvandringsgrunn og landbakgrunn.....	516
14.2.3. Valgdeltakelse ved kommunevalget 2011	520
14.3. Bruk av barnehage og kontantstøtte	523
14.3.1. Barnehage.....	523
14.3.2. Kontantstøtte.....	525
14.4. Utdanning.....	526
14.4.1. Deltakelse i videregående utdanning	526
14.4.2. Gjennomstrømming i videregående utdanning.....	527
14.4.3. Utdanningsnivå	527
14.4.4. Deltakelse i høyere utdanning.....	528
14.5. Arbeid.....	529
14.5.1. Sysselsettingsnivå.....	529
14.5.2. Arbeidsledige	530
14.5.3. Næringer	531
14.5.4. Selvstendig næringsdrivende	532
14.6. Økonomiske levekår.....	533
14.6.1. Inntekt	533
14.6.2. Sosialhjelp.....	534
14.6.3. Uførepensjon.....	535
14.6.4. Alderspensjon	536
Referanser.....	537
Figurregister	538
Tabellregister.....	539

14. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Trondheim

14.1. Innledning

I 2007 ga SSB ut en rapport med nøkkelinformasjon om innvandrerbefolkningens demografi og levekår i 12 kommuner og fem av bydelene i Oslo med størst andel ikke-vestlige innvandrere (Aalandslid 2007). Rapporten var finansiert av Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi). Denne rapporten blir nå fulgt opp med en lignende rapport, denne gangen på oppdrag fra IMDI og Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD).

Siden 2006 har det skjedd en hel del på innvandringsfeltet. Det viktigste er at det har kommet mange flere arbeidsinnvandrere til landet i løpet av de sju årene, de fleste av dem fra EU-land. I tillegg har antallet barn født av innvandrere i Norge økt. Dessuten har SSB revidert klassifiseringer og betegnelser som brukes i statistikken. I 2006 var det nesten utelukkende fokusert på innvandrere og barn av innvandrere fra «ikke-vestlige» land. Betegnelse «vestlig» og «ikke-vestlig» er nå byttet ut med en ny todeling. I tillegg er «førstegenerasjonsinnvandrere» byttet ut med «innvandrere», mens «andregenerasjonsinnvandrere» eller «etterkommere» nå betegnes som «norskfødte med innvandrerforeldre» (se boksen).

Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre

Videre i teksten vil det bli referert til *innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre*. Med innvandrere mener vi de som er født i utlandet av utenlandske foreldre, og som selv har innvandret til Norge. Norskfødte med innvandrerforeldre brukes som benevnelse for personer født i Norge med to foreldre som er innvandrere. Med *innvandrerbakgrunn* mener vi her summen av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre.

Landbakgrunn

EU, Nord-Amerika etc. er en forkortelse for EU/EØS, USA, Canada, Australia og New Zealand. Inkluderer også Sveits.

Afrika, Asia etc. er en forkortelse for Asia, Afrika, Latin-Amerika, Oseania unntatt Australia og New Zealand og Europa utenom EU/EØS.

Samtidig som «vestlig» og «ikke-vestlig» forsvant som begrep, byttet også EU-landene i Øst-Europa landgruppe. De fleste nye innvandrere som har kommet de siste årene, har kommet fra «EU, Nord-Amerika etc.». Derfor har det vært naturlig å ta også denne gruppen med i beskrivelsen av den delen av befolkningen som har innvandrerbakgrunn.

Siden forrige rapport hadde data fra 2006, er det gjort sammenligninger med 2006 noen steder i rapporten.

Følgende kommuner har fått hver sin rapport: Fredrikstad, Bærum, Asker (ny), Lørenskog, Skedsmo, Oslo, Drammen, Skien, Kristiansand, Sandnes, Stavanger, Bergen, Trondheim. Og disse bydelene i Oslo: Gamle Oslo (ny), Grünerløkka (ny), Bjerke, Grorud, Stovner, Alna og Søndre Nordstrand.

Alle kommune- og bydelsrapportene følger samme mal. Etter innledningen følger kapittel 2, som omhandler demografi, innvandrergrunn og deltakelse i kommune- og fylkestingsvalget i 2011. Kapittel 3 beskriver bruk av barnehage og kontantstøtte. I kapittel 4 er utdanning temaet. Kapittel 5 er en beskrivelse av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre på arbeidsmarkedet. Og kapittel 6 beskriver noen aspekter ved økonomiske levekår.

14.2. Demografi, innvandringsgrunn og valgdeltakelse

- 12 prosent av innbyggerne i Trondheim hadde innvandrerbakgrunn ved inngangen til 2013, 2 prosentpoeng lavere enn i Norge under ett. Polakker er den største gruppen og utgjør 8 prosent av personer med innvandrerbakgrunn i Trondheim. Spanjoler og franskmenn er mest overrepresentert i kommunen.
- Majoriteten (86 prosent) av de med innvandrerbakgrunn er innvandrere og 14 prosent er norskfødte barn med innvandrerforeldre. I landet som helhet er 84 prosent innvandrere.
- Blant personer med innvandrerbakgrunn er de med opprinnelse fra Afrika, Asia etc. i flertall med 61 prosent, 4 prosentpoeng høyere enn på landsbasis, mens de med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. utgjorde 39 prosent.
- 31 prosent av innvandrerne i Trondheim har bodd i Norge mer enn 10 år, og 34 prosent har vært mindre enn 3 år i landet. I landet som helhet har 36 prosent mer enn 10 år botid og 28 prosent mindre enn 3 år.
- Andelen innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre er høyest i delområdene Berg-Tyholt, Lademoen, Flatåsen-Saupstad og Midtbyen.
- Av innvandrerne med registrert innvandringsgrunn har 32 prosent kommet ved familieinnvandring, 8 prosent av fluktgrunner og 25 prosent som arbeidsinnvandrere.
- Det var samlet forholdsvis god valgdeltagelse blant innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre ved kommune- og fylkestingsvalget i 2011, mye høyere blant mennene enn kvinnene. Personer med innvandrerbakgrunn er godt representert i bystyret.

14.2.1. Demografi

Ved inngangen til 2013 hadde Norge vel 5 millioner innbyggere. Av disse hadde 711 000 personer innvandrerbakgrunn, noe som tilsvarte 14 prosent av befolkningen. Det var 593 000 innvandrere og 117 000 norskfødte med innvandrerforeldre.

I Trondheim var det da 179 690 innbyggere, 22 290 dem, eller 12,4 prosent, hadde innvandrerbakgrunn, som er nesten 2 prosentpoeng under landsgjennomsnittet. 61 prosent av dem hadde bakgrunn fra Afrika, Asia, etc., som er over landsgjennomsnittet på 57 prosent.

Mange nasjonaliteter, flest polakker

Trondheim har innvandrere fra 170 forskjellige land, dette er 22 flere land enn i 2006. Den største gruppen – norskfødte med innvandrerforeldre ikke inkludert – har opprinnelse fra Polen og er med sine 1 750 personer eller 9,1 prosent den største enkeltgruppen i kommunen, 620 flere enn de 1 130 fra Sverige. Deretter fulgte Tyskland, Iran og Irak.

Tabell 14.1. Hele befolkningen og innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. 1. januar 2013. Antall og prosent. Hele landet og Trondheim¹

	Hele landet	Prosent av folketallet i Norge	Trondheim	Prosent av folketallet i Trondheim	Prosent som bor i Trondheim per gruppe
Hele befolkningen	5 051 000	100,0	179 690	100,0	3,6
Personer med innvandrerbakgrunn ...	710 000	14,1	22 290	12,4	3,1
Innvandrere	593 000	11,7	19 270	10,7	3,2
Norskfødte med innvandrerforeldre	117 000	2,3	3 020	1,7	2,6
EU, Nord-Amerika etc.	303 000	6,0	8 740	4,9	2,9
Innvandrere	282 000	5,6	8 160	4,5	2,9
Norskfødte med innvandrerforeldre	20 000	0,4	580	0,3	2,8
Afrika, Asia etc.	408 000	8,1	13 550	7,5	3,3
Innvandrere	311 000	6,2	11 110	6,2	3,6
Norskfødte med innvandrerforeldre	97 000	1,9	2 440	1,4	2,5

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

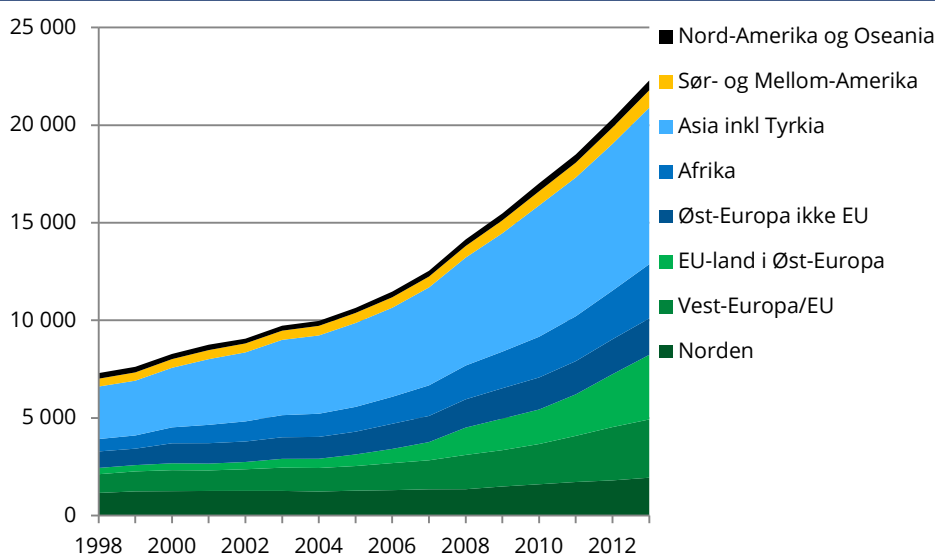
¹ Tabellen er rettet 8. juli 2014.

Fire og en halv gang flere med bakgrunn fra EU-land i Øst-Europa siden 2006

Noen av dem som tilhører gruppen Afrika, Asia etc. har bakgrunn fra Europa (se boks), mange av dem fra land i tidligere Jugoslavia. Av alle personer med utenlandsk opprinnelse i Trondheim, kommer 39 prosent fra EU, Nord-Amerika etc., mens 61 prosent har bakgrunn fra Afrika, Asia etc. Siden 2006 har andelen med innvandrerbakgrunn i Trondheim økt fra 7,2 til 12,4 prosent av folketallet i kommunen.

Siden 2006 har andelen med bakgrunn fra Europa (inkludert norskfødte med innvandrerforeldre) økt fra 41 til 45 prosent. Økningen har først og fremst kommet på grunn av en mer enn tredobling av antallet fra EU-land i Øst-Europa, som har økt sin andel fra 6 prosent til 15 prosent. De fra Asia er fremdeles den største gruppen, selv om andelen har minket fra 40 prosent i 2006 til 36 prosent i 2013. Antallet afrikanere er fordoblet, og de utgjorde 13 prosent av innvandrerne og norskfødte med innvandrerforeldre 1.1.2013.

Figur 14.1. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre etter landbakgrunn, 1998-2013. Antall. Trondheim. Dagens landgruppering



Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Det har blitt nesten tre ganger flere innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre siden år 2000

Antallet innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Trondheim økte fra 1 660 i 1970, 2 300 i 1980, 4 700 i 1990, 8 280 i 2000, 17 020 i 2010, og altså 22 290 i 2013. Gjennomsnittlig årlig vekst i perioden 2006-2012 har vært 1 550. Dette gjelder for Bergen som for resten landet, veksten skjøt fart etter EU-utvidelsen.

De fra Spania og Frankrike er mest overrepresentert

I antall er det flest polakker og svensker i Trondheim, men det er personer med bakgrunn fra Spania og Frankrike som er relativt mest konsentrert til kommunen. Trondheim, som har 3,1 prosent av landets personer med innvandrerbakgrunn, har 8,6 prosent av landets innbyggere med innvandrerbakgrunn fra Spania og 7,8 prosent av landets befolkning med innvandrerbakgrunn fra Frankrike. Av de største gruppene er det dem med bakgrunn fra Tyrkia som er mest overrepresentert i kommunen. De 1 130 personene utgjorde 6,6 prosent av dem med bakgrunn fra Tyrkia i landet. Av de store gruppene er litauere mest underrepresentert.

Tabell 14.2. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Trondheim og hele landet, etter landbakgrunn. De største gruppene. 1. januar 2013

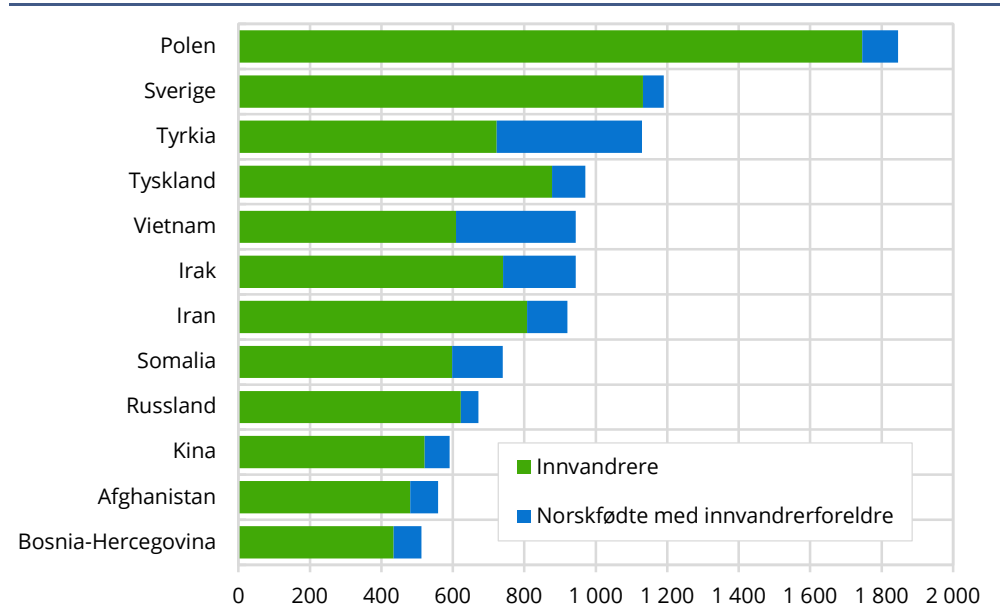
Landbakgrunn	Innvandrer- befolkningen i Trondheim	Inn- vandrere	Norsk- fødte med innvandrer- foreldre	Andel inn- vandrere i gruppen	Andel norsk- fødte med innvandrer- foreldre i gruppen	Andel av dem med innvandrer- bakgrunn i Trondheim	Andel av samlet inn- vandrer- befolkning i hele landet	Prosent som bor i Trondheim per gruppe
	Antall			Prosent				
I alt	22 290	19 270	3 020	86,5	13,5	100,0	100,0	3,1
Polen	1 850	1 750	100	94,6	5,4	8,3	11,6	2,2
Sverige	1 190	1 130	60	95,1	4,9	5,3	5,3	3,2
Tyrkia	1 130	720	410	64,0	36,0	5,1	2,4	6,6
Tyskland	970	880	90	90,4	9,6	4,4	3,7	3,7
Irak	940	740	200	78,5	21,5	4,2	4,2	3,2
Vietnam	940	610	340	64,5	35,5	4,2	3,0	4,4
Iran	920	810	110	87,7	12,3	4,1	2,7	4,9
Somalia	740	600	140	80,8	19,2	3,3	4,7	2,2
Russland	670	620	50	92,6	7,4	3,0	2,5	3,7
Kina	590	520	70	88,2	11,8	2,7	1,3	6,5
Afghanistan	560	480	80	86,0	14,0	2,5	2,0	3,9
Bosnia-Hercegovina	510	430	80	84,8	15,2	2,3	2,3	3,1
Thailand	450	440	10	97,1	2,9	2,0	2,2	2,9
India	440	340	100	77,0	23,0	2,0	1,7	3,7
Storbritannia	410	390	20	94,4	5,6	1,8	2,0	2,8
Frankrike	390	360	30	92,1	7,9	1,8	0,7	7,8
Litauen	390	370	30	93,4	6,6	1,8	4,3	1,3
Danmark	370	330	40	88,5	11,5	1,7	2,9	1,8
Filippinene	370	350	20	94,3	5,7	1,7	2,5	2,0
Spania	350	340	10	97,2	2,8	1,6	0,6	8,6
Eritrea	340	290	40	87,0	13,0	1,5	1,7	2,9
USA	340	330	10	96,4	3,6	1,5	1,2	4,0
Etiopia	330	280	50	85,0	15,0	1,5	1,0	4,6
Sri Lanka	320	200	120	63,3	36,7	1,4	2,1	2,2
Andre land	6 780	5 980	810	88,1	11,9	30,4	31,6	3,0

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Størst andel norskfødte med innvandrerforeldre fra Sri Lanka, Tyrkia og Vietnam

Grupper av innvandrere som har bodd lenge i landet (se tabell 14.3) har nådd å få flere norskfødte barn enn de med kortere botid. I Trondheim er det de fra Sri Lanka, Tyrkia og Vietnam som har størst andel norskfødte. Alle disse landene har en andel som er over 35 prosent. I antall er det flest norskfødte med innvandrerforeldre fra Tyrkia. Men det er ikke alle grupper med lang botid som har mange norskfødte barn. For eksempel har 44 prosent av de danske innvandrerne i Trondheim bodd mer enn 20 år i landet, mens kun 11 prosent av kommunens danske befolkning med innvandrerbakgrunn er født i Norge. De kan gjerne ha fått flere barn de også, men hvis den andre forelderen er norsk, regnes ikke barna som norskfødte med innvandrerforeldre. Det vil typisk være forholdsvis få norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra land med innvandrere som gjerne gifter seg med personer uten innvandrerbakgrunn, som våre naboland, samt Thailand og Filippinene (se tabell 14.7).

Figur 14.2. De 10 største gruppene av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn.Trondheim. 1. januar 2013



Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Det er langt flere innvandrere enn norskfødte med innvandrerforeldre i Trondheim som i landet under ett. I Trondheim er 87 prosent av disse to gruppene samlet innvandrere. Dette er noe høyere enn landsgjennomsnittet, som er på 84 prosent. Grunnen til dette er det bor forholdsvis få i kommunen fra grupper med lang botid.

Tabell 14.3. Innvandrere i Trondheim, etter botid i Norge. Prosent. 1. januar 2013

Landbakgrunn	Trond-heim	Prosent	0-2 år	3-5 år	6-10 år	11-20 år	21 år og mer
I alt	19 270	100	34	19	17	17	14
EU, Nord-Amerika etc. .	8 160	100	44	20	12	11	14
Afrika, Asia etc.	11 110	100	27	18	20	22	14
Polen	1 750	100	45	29	17	2	6
Sverige	1 130	100	36	16	11	18	19
Tyskland	880	100	34	21	14	16	14
Iran	810	100	34	12	15	20	19
Irak	740	100	11	17	30	41	2
Tyrkia	720	100	8	9	21	29	33
Russland	620	100	18	21	34	26	1
Vietnam	610	100	11	6	10	14	60
Somalia	600	100	36	13	27	20	5
Kina	520	100	48	24	13	9	6
Afghanistan	480	100	25	24	33	17	0
Thailand	440	100	23	24	29	20	5
Bosnia-Hercegovina	430	100	3	3	5	89	1
Storbritannia	390	100	28	16	12	13	31
Litauen	370	100	67	20	9	4	1
Frankrike	360	100	60	17	7	9	7
Filippinene	350	100	33	17	21	15	14
Spania	340	100	74	10	6	6	5
India	340	100	38	29	12	9	12
Danmark	330	100	19	11	11	16	44
USA	330	100	34	19	9	15	23
Hele landet							
I alt	593 300	100	28	19	16	18	19
EU, Nord-Amerika etc. .	282 100	100	37	24	12	10	17
Afrika, Asia etc.	311 300	100	20	15	20	25	20

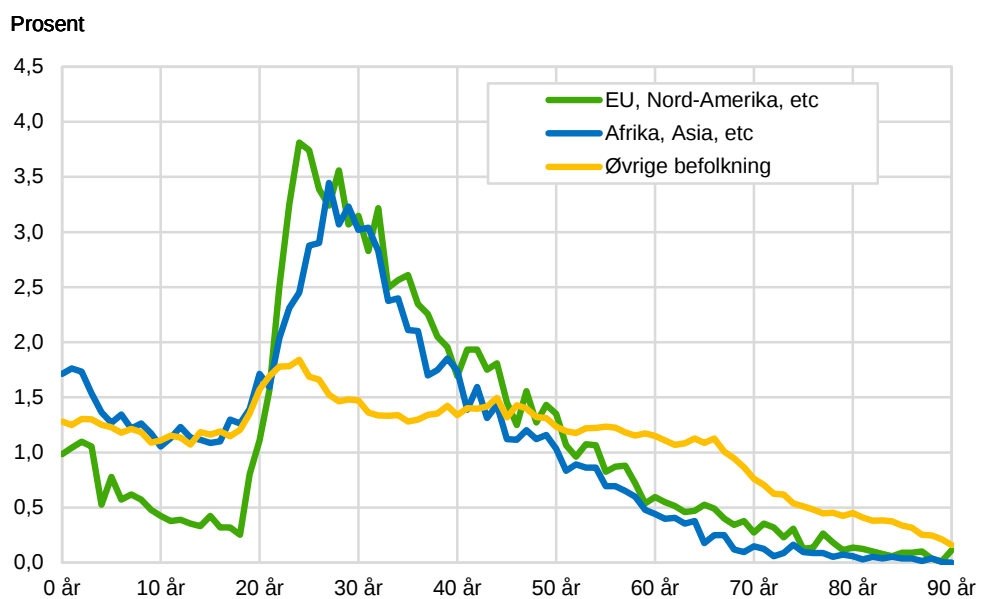
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Store variasjoner i botid blant innvandrere

Tabell 14.3 viser innvandrere bosatt i Trondheim fordelt etter botid i Norge. Vi ser her at noen land har en klar majoritet med kort botid (0-5 år) i Norge, mens andre land har store grupper med lang botid (21 år eller mer). Personer med landbakgrunn fra Bosnia-Hercegovina har bodd her lengst. 90 prosent av disse

innvandrerne har bodd mer enn 10 år i landet. Vietnamesere, tyrkere og dansker har også lang botid, mens polakker, litauere og spanjoler er innvandrere med kortest botid.

Figur 14.3. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre etter landbakgrunn, og den øvrige befolkningen, etter alder. Trondheim. 1. januar 2013. Prosent



Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

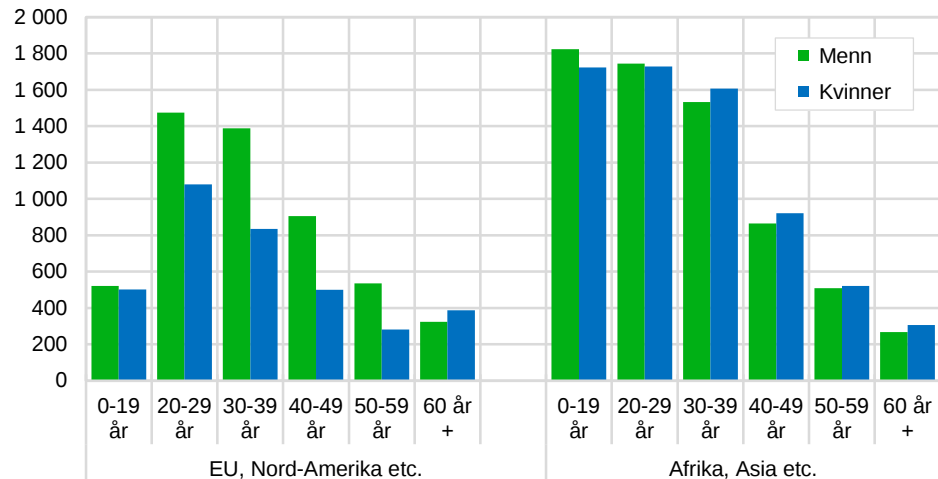
Høy andel av innvandrere i arbeidsfør alder

Som figur 14.3 og 14.4 viser, er en høy andel av innvandrerne i Trondheim i arbeidsfør alder. Trondheim har en stor gruppe unge innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Totalt er 84 prosent av disse i alderen 20-66 år, mens tallet for den øvrige befolkningen i Trondheim er 64 prosent. Hele 51 prosent av dem med innvandrerbakgrunn er i alderen 20-39 år, og bare 3 prosent er over 66 år.

Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. utgjør 7,5 prosent av Trondheims befolkning og de med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. utgjør 4,9 prosent.

Blant dem under 20 år er 8 prosent innvandrere eller norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia, etc. og 3 prosent har bakgrunn fra EU, Nord-Amerika, etc. I alderen 20-39 år har 8 prosent bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. og 11 prosent har bakgrunn fra Afrika, Asia, etc.

Figur 14.4. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre etter landbakgrunn og alder. Antall. Trondheim. 1. januar 2013



Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Som ellers i landet er det flest menn som kommer fra EU, Nord-Amerika etc.

Blant innvandrere og de norskfødte med innvandrerforeldre fra EU, Nord-Amerika, etc. er det flere menn (59 prosent menn) enn kvinner, spesielt i alderen 20-59 år. I alderen 60 år og over er det imidlertid flere kvinner enn menn.

Uvanlig stor andel menn med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. i alderen 20-39 år

Blant dem med bakgrunn fra Afrika, Asia, etc. er det om lag like mange kvinner som menn. Her skiller Trondheim seg fra mønsteret de fleste andre steder og på landsbasis, der det er betydelig flere kvinner enn menn i alderen 20-39 år.

Mange innvandrere bor i sentrumsområdene

Av tabell 14.4 og figur 14.5 kan vi se hvordan personer med innvandrerbakgrunn er bosatt i de ulike delområdene i Trondheim. Personer med innvandrerbakgrunn er mest konsentrert i delområdene Berg-Tyhold, Lademoen, Midtbyen og Flatåsen-Saupstad.

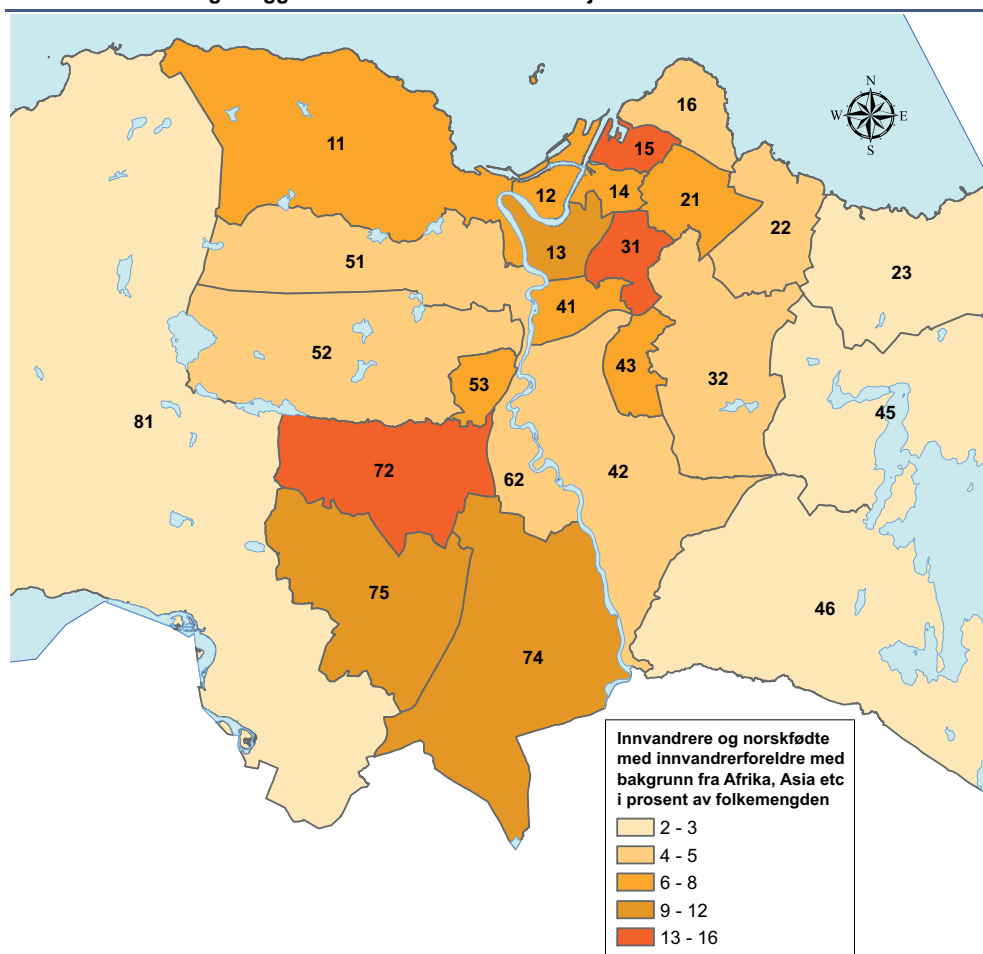
Personer med bakgrunn fra Afrika, Asia, etc. utgjør størst andel av totalbefolkningen i Flatåsen-Saupstad, Berg-Tyhold og Lademoen, samt Tiller-Hårstad. De med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika, etc. utgjør derimot størst andel av totalen i Midtbyen og Ila-Trolla, i tillegg til Berg-Tyhold. Som de fleste andre steder, er det forholdsvis få med innvandrerbakgrunn som bor i ytterkanten av kommunen.

Tabell 14.4. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Trondheim, etter landbakgrunn. Delområde. Prosent. 1. januar 2013

	Folke- mengde	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre		
		I alt	EU, Nord- Amerika etc.	Afrika, Asia etc.
Trondheim	179 690	12	5	8
11 Ila-Trolla	6 460	15	9	6
12 Midtbyen	4 130	19	12	7
13 Øya-Singsaker	6 980	17	7	10
14 Rosenborg-Møllenberg	8 750	14	7	7
15 Lademoen	5 570	21	7	14
16 Lade	5 250	8	4	4
21 Strindheim	8 410	9	4	6
22 Charlottenlund-Jakobsli	9 650	7	3	4
23 Ranheim	7 970	7	3	3
31 Berg-Tyholt	9 130	23	8	15
32 Åsvang-Stokkan	8 400	9	4	4
41 Nardo	4 790	15	6	8
42 Nidarvoll-Leira	9 360	10	4	5
43 Risvollan-Othilienborg	6 940	12	4	8
45 Jonsvatnet	1 070	7	6	2
46 Bratsberg	870	6	4	2
51 Sverresborg	9 460	11	5	5
52 Byåsen	16 430	8	4	4
53 Hallset	4 600	11	4	7
62 Sjetne-Okstad	4 600	6	3	4
72 Flatåsen-Saupstad	14 100	19	3	16
74 Tiller-Hårstad	8 110	14	2	12
75 Heimdal	13 240	12	3	9
81 Byneset-Leinstrand	4 690	5	4	2
99 Uoppgitt	750	57	46	12

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 14.5. Innvandrere og norskfødte med innvandrereforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. i prosent av total befolkning i delområdene. Tallene viser delområdenummer, som også ligger i tabell 14.4. Trondheim. 1. januar 2013



Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå. Kartdata: Kartverket.

Befolkningsendringer 1. januar 2010 til 1. januar 2013

Tabell 14.5. Befolkningsendringer i Trondheim 1. januar 2010 til 1. januar 2013, etter landbakgrunn

	Befolkning 2010	Fødte	Døde	Fødsels- overskudd	Inn- vandring	Ut- vandring	Netto- inn- vandring	Inn- flytting	Ut- flytting	Netto- inn- flytting	Vekst	Befolkning 2013
I alt	170 940	7 270	3 730	3 540	8 790	4 040	4 750	24 020	23 510	510	8 760	179 690
Innvandrere og norskfødte med innvandrereforeldre ..	16 990	940	100	840	8 050	3 190	4 860	2 880	3 310	-430	5 310	22 290
EU, Nord-Amerika, etc ..	5 830	240	70	170	4 470	1 590	2 880	1 070	1 240	-170	2 910	8 740
Afrika, Asia, etc	11 150	710	40	670	3 570	1 600	1 970	1 810	2 070	-260	2 400	13 550
Polen	1 100	60	10	50	930	190	740	270	330	-60	740	1 850
Sverige	940	20	10	10	640	380	260	130	160	-20	250	1 190
Tyrkia	1 040	70	10	70	80	50	30	110	110	0	90	1 130
Tyskland	760	40	10	30	410	200	210	120	150	-30	220	970
Irak	890	70	0	60	100	40	70	160	230	-70	60	940
Vietnam	880	40	0	30	80	40	50	70	90	-10	70	940
Iran	750	30	0	20	310	60	250	100	210	-100	170	920
Somalia	540	40	0	40	160	50	110	150	90	60	210	740
Russland	570	30	0	20	150	40	110	130	160	-30	100	670
Kina	500	40	0	40	330	210	120	40	120	-80	90	590
Den øvrige befolkningen	153 950	6 320	3 620	2 700	740	860	-110	21 140	20 200	940	3 450	157 400

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

I tabell 14.5 er antall personer rundet av til nærmeste 10 av konfidensialitets-hensyn. På grunn av dette vil ikke fødselsoverskudd, nettoinnvandring og nettoinnflytting alltid stemme med bruttotallene.

Vekst i begge grupper av personer med innvandrerbakgrunn og i den øvrige befolkningen

Av befolkningsveksten i Trondheim mellom 1.1.2010 og 1.1.2013 på 8 760 personer, sto innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre for 5 310, som er 61 prosent av veksten. De med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika, etc. hadde en vekst på 2 910, mens de med bakgrunn fra Afrika, Asia etc., hadde en vekst på 2 400.

Den sistnevnte gruppen hadde flere fødsler enn den førstnevnte. Innvandringen og nettoinnvandringen var imidlertid mye større for dem fra EU, Nord-Amerika etc. enn de andre. Det var større nettoutflytting fra Trondheim til andre kommuner blant dem fra Afrika, Asia etc. enn blant dem fra EU, Nord-Amerika etc.

Størst vekst blant polakkene

Polakkene er som nevnt den største gruppen av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Trondheim, og de har både fødselsoverskudd og innvandringsoverskudd, men ikke innflyttingsoverskudd. Personer fra Irak, Kina og Tyrkia har flest fødsler per 1 000 middelfolkemengde¹, mens svenskene har færrest.

Det er flere innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre som flytter ut enn inn i byen. Dette gjelder spesielt iranere og kinesere, mens flyttereignskapet gikk i null for tyrkere hvor like mange flyttet inn som ut av kommunen.

14.2.2. Innvandrere etter innvandringsgrunn og landbakgrunn

SSBs offisielle statistikk om innvandringsgrunn omhandler alle innvandrere med statsborgerskap fra land utenom Norden som innvandret til Norge for første gang mellom 1990 og 2012. For personer med flukt som innvandringsgrunn finnes det derimot forholdsvis gode opplysninger også for en del år før 1990. Statistikken gir en oversikt over de fem hovedgrunnene til at personer flytter til Norge. Alle førstegangsinnvandrere med ikke-nordisk statsborgerskap som kom i perioden 1990-2012 har blitt tildelt en av hovedverdiene Arbeid, Familie, Flukt, Utdanning og Annen innvandringsgrunn.

Nordiske statsborgere kan flytte fritt mellom de nordiske landene, og de trenger derfor ikke å oppgi noe innvandringsgrunn. Derfor står de med uoppgitt innvandringsgrunn i vår statistikk.

Innvandringsgrunn er grunn til første innvandring.

Arbeidsinnvandring omfatter personer som har fått opphold i Norge på bakgrunn av en arbeidstillatelse eller er underlagt registreringsordningen for EU/EØS/EFTA-borgere.

Familieinnvandring dekker familiejenforening og familieetablering.

Referansepersonen er den "herboende" parten ved familieinnvandring, eller den som en familieinnvandrer kommer sammen med. Klassifiseringen av familieinnvandrere er i hovedsak basert på de registreringer som finnes i UDB-dataene, samt en vurdering av innvandrers egen og referansepersonens første innvandringsdato og vigselsdato (der det er relevant).

¹ Personer 2010 + personer 2013, delt på to. Hendelser relativt til middelfolkemengden er her brukt på en lite sofistikert måte. For eksempel har gruppenes fordeling etter alder og kjønn stor innvirkning på antall fødsler. Fødsler per 1 000 middelfolkemengde kan derfor gi et forvrengt bilde av fruktbarheten i gruppen.

Familiegjengenforening er gjenforening med ektefelle, foreldre, barn eller andre familiemedlemmer, hvor familierelasjonen oppsto før referansepersonen ble bosatt i Norge.

Familieetablering forstås som nytt ekteskap eller en annen pardannelse der den ene parten ikke er bosatt i Norge (transnasjonal ekteskapsinngåelse), og der han eller hun kan få opphold på grunnlag av familieforholdet til sin bosatte ektefelle eller samboer.

Flukt omfatter personer som har fått opphold i Norge, og hvor flukt har vært gitt som årsak til søknad om opphold, uten hensyn til om personer har fått flyktningstatus etter flyktningkonvensjonen. Gruppen omfatter alle personer som har fått en tillatelse etter søknad om asyl inkludert de som har fått opphold på humanitært grunnlag, og de som har fått kollektiv beskyttelse. Overføringsflyktninger som har fått opphold på humanitære grunner er også inkludert.

Utdanning omfatter i hovedsak studenter, men også praktikanter og au- pairer.

Annen innvandring

I tillegg kommer noen vedtaksgrunner som ikke lar seg klassifisere i de andre hovedgrunnene. Personer som får tillatelse etter andre rimelighetsgrunner faller inn under denne gruppen.

Av de 19 300 som var registrert som innvandrere i Trondheim kommune per 1.1.2013, manglet informasjon om innvandringsgrunn for 3 000 personer. 58 prosent av de med uoppgitt innvandringsgrunn hadde landbakgrunn fra Norden.

Flukt på landsgjennomsnittet, arbeidsinnvandring litt under

16 300 innvandrere i Trondheim kommune var registrert med innvandringsgrunn. 32 prosent av disse kom som følge av familieinnvandring mens 26 prosent var registrert med flukt som innvandringsgrunn. 25 prosent var arbeidsinnvandrere mens 15 prosent av de med oppgitt innvandringsgrunn i Trondheim har fått en utdannings- eller kulturutvekslingstillatelse, og kom til landet på dette grunnlaget.

Mange kommer til Trondheim for å ta utdanning

Familieinnvandrede til en med flyktningbakgrunn utgjorde totalt 26 prosent av alle familieinnvandrede i Trondheim. Tilsvarende andel for hele landet var 25 prosent. Familieinnvandringen utgjorde den største delen av innvandringen på landsbasis. 38 prosent av alle bosatte innvandrere i Norge med oppgitt innvandringsgrunn var registrert som familieinnvandrere per 1. januar 2013. Andelen arbeidsinnvandrere var 30 prosent for hele landet, mens innvandrerne med flyktningbakgrunn utgjorde 26 prosent. Trondheim kommune har en litt lavere andel av både familieinnvandrede og arbeidsinnvandrede enn Norge sett under ett, mens andelen flyktninger er på samme nivå som for hele landet. Andelen med utdanning som innvandringsgrunn er mye høyere enn i andre kommuner og for Norge som helhet.

Familieinnvandring fra Tyrkia og Thailand

Familieinnvandrere utgjorde den største gruppen av innvandrere i Trondheim, i alt 5 300 personer. De største gruppene med familie som innvandringsgrunn kommer fra Tyrkia og Thailand med henholdsvis 540 og 390 personer.

Flest med flukt som innvandringsgrunn fra Irak

Personer med flukt som innvandringsgrunn utgjorde den nest største gruppen av innvandrere i Trondheim, i alt 4 300 personer. Innvandrere med bakgrunn fra Irak topper listen med 420 personer etterfulgt av iranere og somaliere med henholdsvis 410 og 400 personer.

Arbeidsinnvandrere telte 4 100 personer. Polakker var den desidert største gruppen arbeidsinnvandrere, med 1 300. Nesten hver tredje arbeidsinnvandrer i Trondheim hadde bakgrunn fra Polen. Den nest største gruppen arbeidsinnvandrere var personer med bakgrunn fra Tyskland med rundt 300 bosatte.

2 500 innvandrere i Trondheim har kommet til Norge på grunn av utdanning eller kulturell utveksling. Det er en høy andel sammenlignet med resten av landet. I denne gruppen var det mange fra Tyskland (260), Spania (220) og Kina (200).

Tabell 14.6. Innvandrere, etter innvandringsgrunn og landbakgrunn. Trondheim kommune. Per 1. januar 2013

Landbakgrunn	Inn- vandrere i alt	Innvandringsgrunn						
		Arbeid	Familie		Flukt	Utdan- ning	Annen innvand- rings- grunn	Uoppgitt inn- vandrings- grunn ¹
			I alt	Hvorav familie- innvandret til flyktning				
I alt	19 270	4 124	5 255	1 347	4 296	2 496	56	3 043
Polen	1 746	1 270	305	5	37	37	-	97
Sverige	1 132	-	-	-	-	-	-	1 132
Tyskland	878	312	151	-	-	258	-	147
Iran	808	114	150	64	406	115	-	23
Irak	741	-	294	280	423	-	-	17
Tyrkia	723	37	537	164	95	14	-	40
Russland	622	85	309	13	121	94	3	10
Vietnam	609	22	175	88	366	36	-	10
Somalia	598	-	195	187	394	-	-	7
Kina	521	138	128	5	15	210	-	30
Afghanistan ..	481	-	101	94	372	-	-	6
Thailand	438	4	383	-	10	20	-	21
Bosnia- Hercegovina ..	434	8	30	23	383	7	-	6
Storbritannia ..	385	166	71	-	-	18	7	123
Litauen	365	253	80	-	-	20	-	12
Frankrike	362	103	55	-	-	165	-	34
Filippinene	347	14	165	3	22	96	3	47
Spania	341	68	24	-	-	218	3	28
India	338	120	132	7	-	38	-	42
Danmark	330	-	-	-	-	-	-	330
USA	325	64	118	-	-	53	-	82
Eritrea	294	-	58	57	228	-	-	-
Etiopia	277	11	83	49	114	64	-	5
Nederland	201	76	46	-	-	26	4	49
Sri Lanka	200	10	66	40	102	-	-	16
Latvia	199	127	50	-	-	10	-	12
Italia	194	89	19	-	-	58	3	25
Kosovo	177	-	34	21	134	-	-	-
Pakistan	176	23	59	5	7	72	3	12
Chile	174	6	43	25	111	6	-	8
Romania	172	79	69	-	-	19	-	-
Brasil	164	32	95	-	-	31	-	6
Estland	162	123	26	-	-	6	-	7
Finland	156	-	-	-	-	-	-	156
Ukraina	153	38	75	-	11	25	-	-
Island	149	-	-	-	-	-	-	149
Ghana	135	3	53	19	15	59	-	5
Myanmar	131	-	7	6	122	-	-	-
Nepal	129	4	19	-	37	68	-	1
Ungarn	128	73	24	-	16	-	-	10
Bulgaria	121	56	39	-	-	14	4	8
Slovakia	120	93	9	-	-	16	-	2
Indonesia	106	21	52	-	-	27	-	6

¹ Primært personer med landbakgrunn fra Norden og personer som innvandret før 1990.

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Polske arbeidsinnvandrere

Polakker var den største innvandrerguppen i Trondheim kommune med 1 700 personer, etterfulgt av våre svenske naboer med 1 100. For innvandrere fra Sverige mangler vi fullstendig opplysninger om innvandringsgrunn fordi nordiske statsborgere kan flytte fritt mellom de nordiske landene. Blant innvandrere fra Polen kom sju av ti som arbeidsinnvandrere, mens to av ti har familieinnvandret.

Omtrent seks prosent av alle bosatte polske innvandrere i Trondheim manglet opplysninger om innvandringsgrunn.

Flest tyrkiske familieinnvandrere

Til sammen 5 300 innvandrere var registrert som familieinnvandrere i Trondheim per 1. januar 2013 (se tabell 14.7). Familieinnvandrere omfatter både familiegjenforente med ektefelle, foreldre, barn eller andre familiemedlemmer og familieetableringer gjennom ekteskap, både med innvandrere og med andre. Både arbeidsinnvandring og innvandring av fluktgrunner vil i etterkant generere familieinnvandring.

61 prosent av familieinnvandrerne i Trondheim kommune har kommet gjennom gjenforening mens etablering gjennom ekteskap sto for 39 prosent av alle registrerte familieinnvandrere.

Tabell 14.7. Familieinnvandrede etter familiegjenforeningstype, landbakgrunn og herboendes innvandringskategori. 1. januar 2013. Trondheim kommune

Land- bakgrunn	I alt	Gjen- forening og med- følging	Familieetablering			
			I alt	Herboende er inn- vandrer eller norsk- født med innvandrer- foreldre	Herboende tilhører den øvrige befolk- ningen	Herboende uoppgitt
I alt	5 255	3 200	2 055	764	1 274	17
Tyrkia	537	289	248	178	63	7
Thailand	383	137	246	5	241	-
Russland	309	179	130	12	118	-
Polen	305	257	48	16	32	-
Irak	294	237	57	55	:	:
Somalia	195	181	14	14	-	-
Vietnam	175	91	84	51	32	1
Filippinene	165	53	112	9	103	-
Tyskland	151	129	22	3	19	-
Iran	150	95	55	48	7	-
India	132	81	51	42	8	1
Kina	128	103	25	12	13	-
USA	118	52	66	3	63	-
Afghanistan	101	68	33	31	:	:
Brasil	95	38	57	3	54	-
Etiopia	83	62	21	19	:	:
Litauen	80	65	15	6	9	-
Ukraina	75	45	30	3	27	-
Storbritannia	71	46	25	:	24	:
Romania	69	30	39	7	32	-
Sri Lanka	66	37	29	28	:	:
Pakistan	59	43	16	14	:	:
Eritrea	58	53	5	:	:	:
Frankrike	55	43	12	3	9	-
Indonesia	52	34	18	5	13	-
Latvia	50	38	12	:	11	:

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

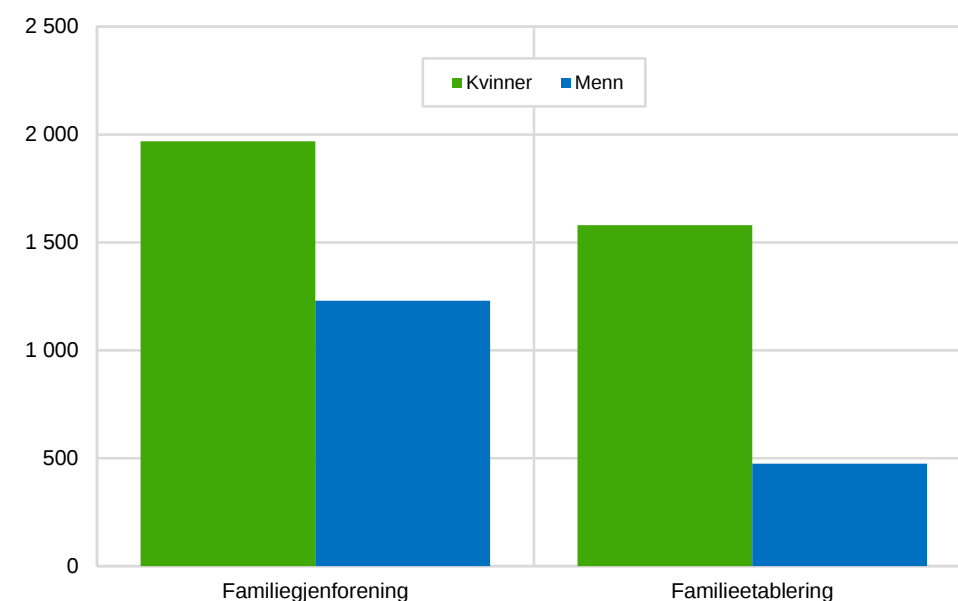
Tyrkere til andre tyrkere, thailandere til nordmenn

62 prosent av de 2 100 familieetablerte innvandrerne i Trondheim hadde en referansepersone uten innvandrerbakgrunn. Andelen varierer mellom de ulike nasjonalitetsgruppene (se tabell 14.7). De to største innvandrergruppene som har kommet gjennom familieetablering er personer med bakgrunn fra Tyrkia og Thailand med om lag 250 personer hver. Blant de familieetablerte med tyrkisk bakgrunn hadde den bosatte referansepersone innvandrerbakgrunn i sju av ti tilfeller. Det var omtrent like mange tyrkiske kvinner som tyrkiske menn i Trondheim kommune som kom gjennom familieetablering.

Blant familieetablerte med bakgrunn fra Thailand var den bosatte referansepersone uten innvandrerbakgrunn i de aller fleste tilfellene. Det er utelukkende innvandrerkvinner som kommer fra Thailand gjennom familieetablering.

Seks av ti familiegjennforente i Trondheim kommune var kvinner, som understreker en generell tendens i migrasjonen der den mannlige ”pioneren” (flyktning eller arbeidsinnvandrer) kommer først, etterfulgt av sin familie. Blant familieetablerte var andelen kvinner enda større, 77 prosent (figur 14.6).

Figur 14.6. Familieinnvandrere etter familiegjennforeningstype og kjønn. Trondheim kommune. Bosatte per 1. januar 2013. Absolutte tall



Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

14.2.3. Valgdeltakelse ved kommunevalget 2011

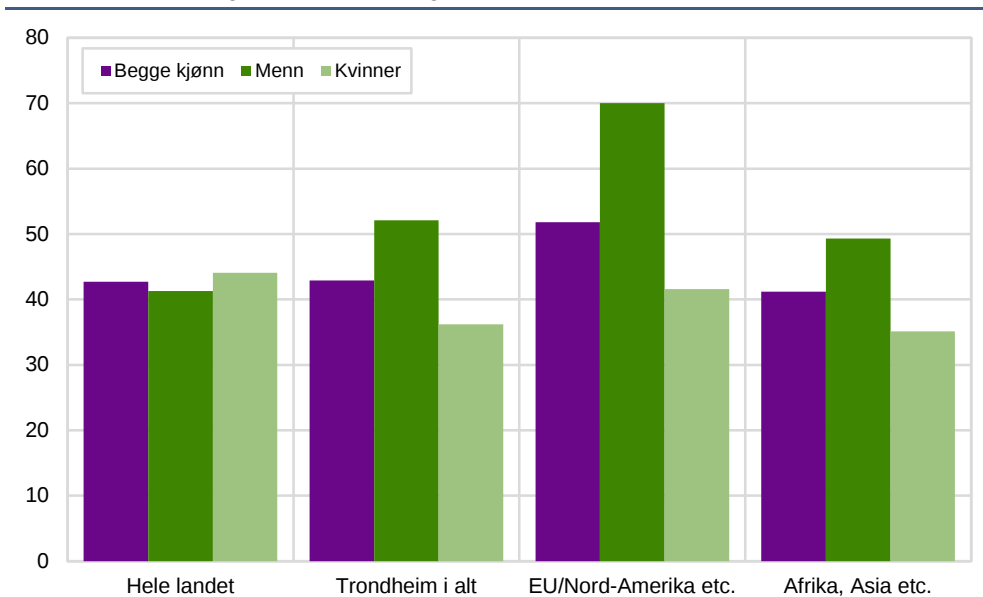
Vi skal her se på personer med innvandrerbakgrunn og deres valgdeltakelse i Trondheim kommune ved kommunevalget 2011, sett i forhold til hvor de kommer fra og hvor lenge de har vært i Norge. Vi kan se bare på innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre under ett. Vi refererer til disse som personer med innvandrerbakgrunn og hvis ikke annet er spesifisert så forholder vi oss her til personer med norsk statsborgerskap. Tallene for valgdeltakelse er basert på en manntallsundersøkelse utført av SSB (SSB, 2013).

Den totale valgdeltagelsen i Trondheim var på 67,1 prosent ved kommunestyre- og fylkestingsvalget i 2011. Dette var 3 prosentpoeng høyere enn landsgjennomsnittet og snaut ett prosentpoeng høyere enn gjennomsnittet for Sør-Trøndelag fylke. Ved lokalvalget i 2011 stemte 43 prosent av de stemmeberettigede med innvandrerbakgrunn på landsnivå. I Trondheim var valgdeltakelsen på samme nivå. Dette er illustrert i figuren nedenfor.

Flest menn brukte stemmeretten

Det var flest menn med innvandrerbakgrunn som brukte stemmeretten sin i Trondheim. Disse hadde en valgdeltakelse på 52 prosent, som er 11 prosentpoeng høyere enn for tilsvarende gruppe på landsnivå. For kvinner var deltakelsen i Trondheim 8 prosentpoeng lavere enn på landsbasis med 36 prosent.

Figur 14.7. Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og landbakgrunn. Trondheim og landet



Kilde: Valgstatisikk, Statistisk sentralbyrå.

Valgdeltakelsen blant personer med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. i Trondheim var med 41 prosent i overkant av ett prosentpoeng høyere enn i landet som helhet for denne gruppen. 14 prosentpoeng flere menn enn kvinner brukte stemmeretten sin i denne gruppen. Personer med innvandrerbakgrunn fra EU/EØS etc. lå med 52 prosent deltakelse hele 8 prosentpoeng lavere enn landsgjennomsnittet. Dette skyldtes primært lav valgdeltakelse blant kvinner, som med 42 prosent lå 20 prosentpoeng under landsnivået.

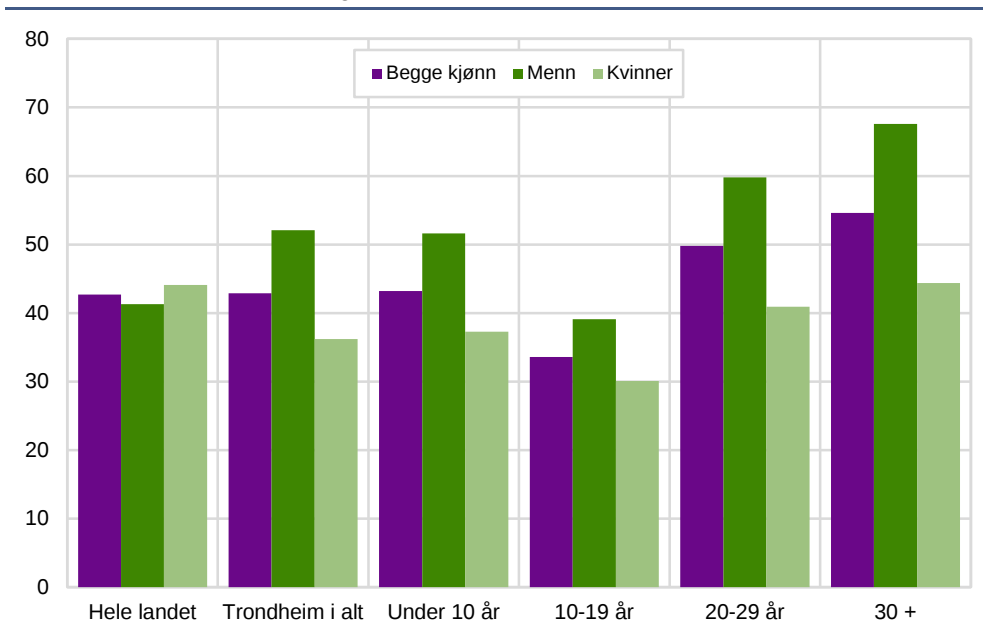
Valgdeltakelsen økte med botid

I landet som helhet økte valgdeltakelsen blant personer med innvandrerbakgrunn med økt botid. Lavest deltakelse var det i gruppen som hadde bodd i landet mellom 10 og 19 år. Slik var det også i Trondheim. Høyest valgdeltakelse var det blant dem med mer enn 30 års botid med 55 prosent. Dette var 3 prosentpoeng lavere enn på landsnivå.

Personer med innvandrerbakgrunn og botid mellom 20 og 29 år var den best representerte gruppen i Trondheim sammenlignet med landet som helhet. Valgdeltakelsen på 50 prosent var mer enn 8 prosentpoeng høyere enn landsgjennomsnittet.

I alle grupper var det menn som dro opp valgdeltakelsen i Trondheim. På landsnivå var det kvinner som i størst grad brukte stemmeretten, uavhengig av botid. I Trondheim hadde kvinner 23 prosentpoeng lavere deltakelse enn menn blant de som hadde bodd i landet i mer enn 30 år og lå også 17 prosentpoeng under landsgjennomsnittet i denne gruppen.

Figur 14.8. Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og botid. Trondheim og landet



Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Personer med innvandrerbakgrunn godt representert i bystyret

Trondheim har åtte innvalgte kommunestyrerepresentanter med innvandrerbakgrunn, uansett statsborgerskap, som innebærer at de utgjør 12 prosent av det totale bystyret. Det er store forskjeller på hvor mange og i hvilke kommuner personer med innvandrerbakgrunn er representert. Dette henger i stor grad sammen med bosettingsmønsteret. I de kommunene som har høy andel med innvandrerbakgrunn vil det også ofte være høy andel i kommunestyrene. Sett i forhold til at mindre enn 11 prosent av Trondheims innbyggere i 2011 var innvandrere eller norskfødte med innvandrerforeldre, uansett statsborgerskap, var de med innvandrerbakgrunn godt representert i kommunestyret etter valget i 2011

14.3. Bruk av barnehage og kontantstøtte

- 80 prosent av alle minoritetsspråklige barn i alderen 1-5 år i Trondheim går i barnehage, mens andelen for hele landet er 75 prosent.
- Trondheim ligger blant de 13 kommunene i utvalget med lavest andel 1- og 2-åringer med bakgrunn fra Afrika, Asia, etc. som mottar kontantstøtte.

14.3.1. Barnehage

Opplysninger om minoritetsspråklige barn i barnehage samles inn summarisk per barnehage og vi har derfor ikke mulighet til å koble opplysningene med andre data, som f.eks barnets eller foreldrenes landbakgrunn. Barnehagene rapporterer antall barn i barnehage som har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk. I denne sammenheng oppgis kun barn hvor begge foreldrene har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk. Det vil si at definisjonen på minoritetsspråklige barn i barnehage ikke tilsvarer SSBs innvanderdefinisjon som blir benyttet i andre sammenhenger. Andel minoritetsspråklige barn i barnehage beregnes ved å se disse barna i forhold til antall barn med innvandringsbakgrunn, eksklusive barn med landbakgrunn fra Danmark, Sverige, Irland, Storbritannia, USA, Australia og New Zealand.

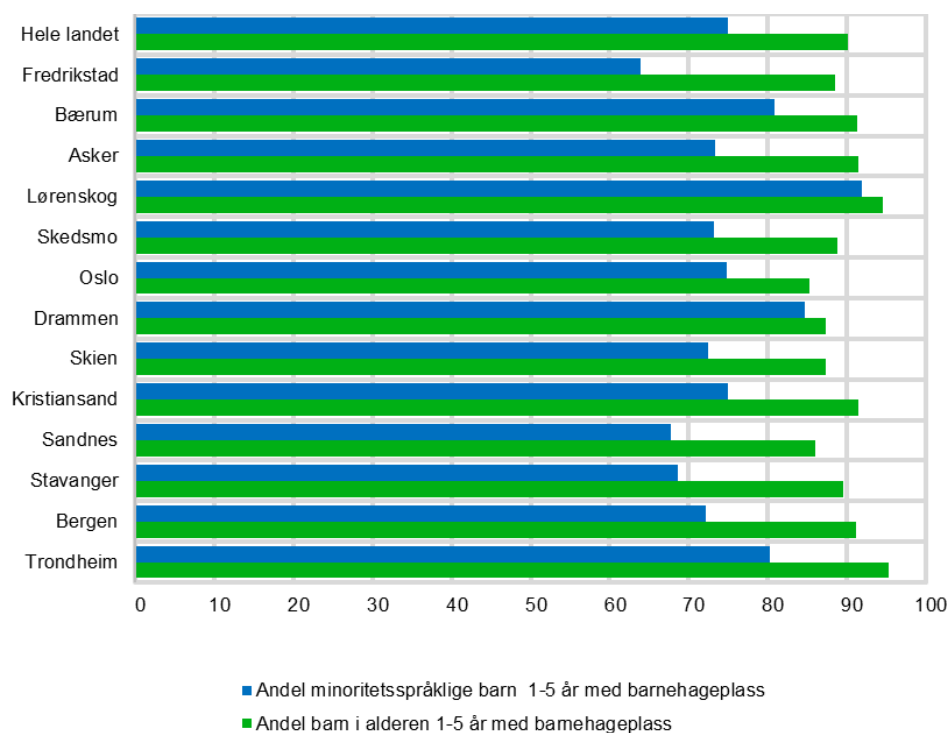
Dekningsgrader blir beregnet for aldersgruppen 1-5 år da det er dette som regnes som hovedmålgruppen. Ved beregning av dekningsgraden (andel barn i barnehage i forhold til tilsvarende folkemengde), kan det forekomme at en kommune eller bydel i Oslo har barn i barnehage som er bosatt i en annen kommune eller bydel og dekningsgraden blir påvirket av dette.

Minoritetsspråklige barn har lavere deltaking i barnehage enn andre, se figur 14.9. Forskjellen varierer fra 3 prosentpoeng i Drammen og Lørenskog til 25 prosentpoeng i Fredrikstad. Dekningen blant minoritetsspråklige barn i alderen 1-5 år er lavest i Fredrikstad og høyest i Lørenskog med henholdsvis 64 og 92 prosent. Dekningsgraden blant alle barn i alderen 1-5 år i barnehage i den enkelte kommune ligger mellom 85 og 95 prosent, mens dekningsgraden for hele landet er 90 prosent. Lavest er dekningsgraden i Oslo med 85 prosent, mens dekningsgraden her høyest i Lørenskog og Trondheim med 95 prosent.

8 av 10 minoritetsspråklige barn i barnehage i Trondheim

I 2012 var 75 prosent av minoritetsspråklige barn i alderen 1-5 år i barnehage i Norge. Tilsvarende var det 80 prosent minoritetsspråklige barn i samme aldersgruppe som var i barnehage i Trondheim kommune (se figur 14.9). Av alle barn i alderen 1-5 år som har barnehageplass i Trondheim, utgjør minoritetsspråklige barn 20 prosent.

Figur 14.9. Andel barn med barnehageplass i alt og andel minoritetsspråklige barn¹ med barnehageplass. Utvalgte kommuner. 2012

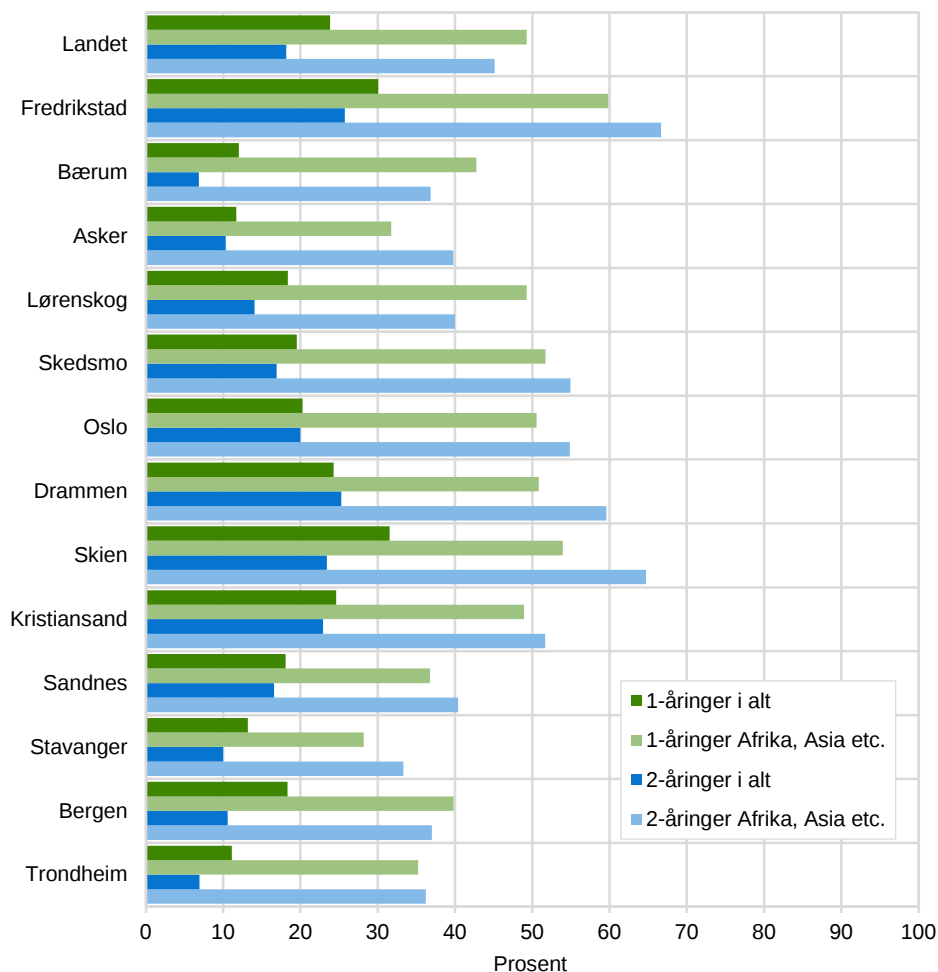


¹ Minoritetsspråklige barn i barnehage er kun barn hvor begge foreldrene har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk..

Kilde: Barnehagestatistikk, Statistisk sentralbyrå.

14.3.2. Kontantstøtte

Figur 14.10. Andel barn 1 og 2 år som bruker kontantstøtte etter innvandrerbakgrunn, innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Utvalgte kommuner, 1.9.2011



Kilde: NAV og Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Bruken av kontantstøtte har avtatt markert de siste årene, parallelt med utbygging av barnehageplasser. Mens over 60 prosent av alle 1- og 2-åringer brukte kontantstøtte i 2004, var andelen nede i vel 20 prosent i 2011.

Barn med bakgrunn fra Afrika, Asia etc har hatt stor nedgang i bruken av kontantstøtte, fra opp mot 80 prosent i 2004 til 49 prosent i 2011. I den øvrige befolkningen har imidlertid bruken av kontantstøtte gått mye mer ned, slik at forskjellene mellom de med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia, etc. og befolkningen som helhet har økt (Se Egge-Hoveid 2012).

Under landsgjennomsnittet i bruk av kontantstøtte

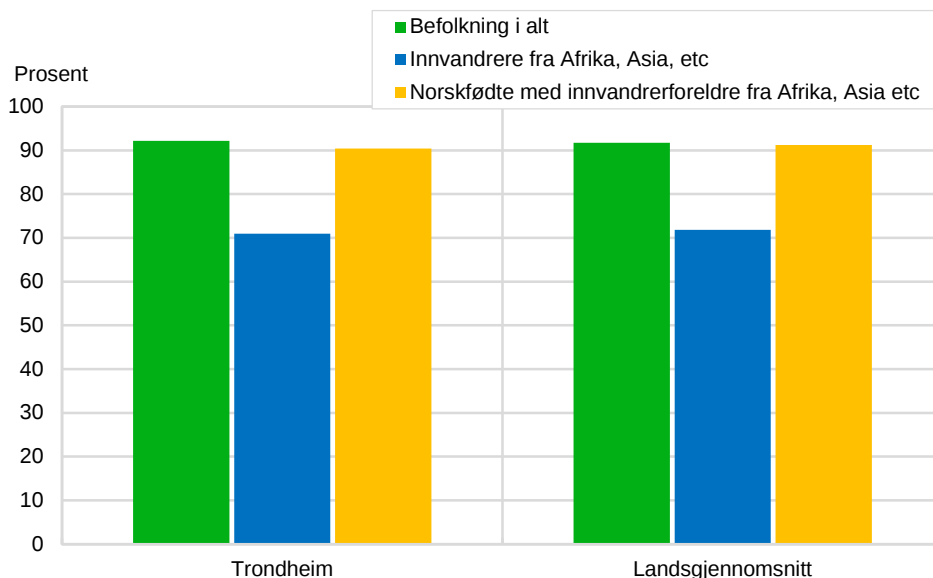
Trondheim ligger i det nedre sjiktet av kommunene i utvalget vårt i andel som bruker kontantstøtte. Likevel er andelen som bruker kontantstøtte betraktelig høyere blant dem med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. enn i befolkningen som helhet. For 1-åringene 49 prosent mot 24 prosent, og for 2-åringene 45 prosent mot 18 prosent. Det er omtrent like stor andel 1-åringer som 2-åringer med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. som bruker kontantstøtte.

14.4. Utdanning

- Trondheim ligger på landsgjennomsnittet i andel innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i alderen 16-18 år som deltar i videregående utdanning. Som i landet ellers er deltagelsen lavest blant dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc.
- Andelen som ikke har oppnådd studie- eller yrkeskompetanse fem år etter påbegynt videregående skole er høyest for gutter innvandret fra Afrika, Asia, etc., med 62 prosent. Jentene i samme gruppe gjorde det bedre, med 38 prosent. Landsgjennomsnittet for guttene i denne gruppen er 59 prosent og for jentene 41 prosent.
- Trondheim ligger over landsgjennomsnittet når det gjelder høyere utdanning for alle grupper, både i befolkningen som helhet, og i alle gruppene av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre.
- Trondheim ligger over landsgjennomsnittet når det gjelder deltakelse i høyere utdanning i aldersgruppen 19-24 år. Det gjelder både kommunen totalt og begge innvandrergruppene. Norskfødte med innvandrerforeldre er de mest aktive når det gjelder deltakelse i høyere utdanning.

14.4.1. Deltakelse i videregående utdanning

Figur 14.11. Deltakelse i videregående utdanning, alle bosatte samt innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia, etc., 16-18 år. Landet og Trondheim. 1. oktober 2012



Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Som for landet som helhet

Figur 14.11 viser at tallene for Trondheim, både for dem med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. og for befolkningen ellers, er temmelig lik landsgjennomsnittet. Vi ser for Trondheim det bildet vi ser ellers, at norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc. har en deltakelse som er nær nivået for den øvrige befolkning, og betydelig over innvandrerne fra samme landgruppe. Mens 71 prosent av innvandrerne fra Afrika, Asia etc. deltok i videregående utdanning, var deltakerandelen 90 prosent for de norskfødte med samme bakgrunn. Det er 1 prosentpoeng under landsgjennomsnittet for gruppen og knappe 2 prosentpoeng lavere enn gjennomsnittet for alle i kommunen.

14.4.2. Gjennomstrømming i videregående utdanning

Tabell 14.8. Alle bosatte, samt innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, som startet på grunnkurs for første gang høsten 2005, 2006 og 2007, etter status for oppnådd nivå i videregående opplæring etter fem år, kjønn og landbakgrunn. Trondheim. Prosent

	I alt antall	I alt prosent	Fullført med studie- eller yrkes- kompetanse			Ikke oppnådd studie- eller yrkes- kompetanse			
			I alt	Fullført på normert tid	Fullført på mer enn normert tid	I alt	Forts. i videreg. opplæring	Gjennom- ført, ikke bestått	Sluttet underveis
Kommunen i alt	5 969	100	71	58	13	29	6	7	16
Menn	3 058	100	65	50	15	35	8	8	19
Kvinner	2 911	100	77	67	10	23	5	6	12
Innvandrere fra Afrika, Asia etc	227	100	50	40	10	50	9	13	28
Menn	118	100	38	30	8	62	13	10	39
Kvinner	109	100	62	50	12	38	6	16	17

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Gutter fra Afrika, Asia etc. litt dårligere enn landsgjennomsnittet for sin gruppe, jentene litt bedre

Frafallet i videregående utdanning i Trondheim er høyt blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. Hele 50 prosent av dem som startet på grunnkurs for første gang i 2005, 2006 eller 2007 oppnådde ikke studie- eller yrkeskompetanse etter 5 år. 40 prosent fullførte videregående utdanning på normert tid og 10 prosent fullførte på mer enn normert tid. Blant alle elever samlet, fullførte 58 prosent på normert tid og det var 29 prosent som ikke oppnådde studie- eller yrkeskompetanse fem år etter at de startet sin videregående utdanning. Gutter har generelt høyere frafallsprosent enn jenter, og det synes tydelig blant dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. Hele 62 prosent av guttene fra denne landgruppen fullførte ikke, mens tilsvarende tall for jentene var 38 prosent. Landsgjennomsnittet i denne gruppen er henholdsvis 59 prosent og 41 prosent

Det var kun til sammen 26 innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. som begynte på videregående utdanning i løpet av 2005, 2006 og 2007. 81 prosent av dem fullførte på normert tid og bare 15 prosent av dem oppnådde ikke studie- eller yrkeskompetanse.

14.4.3. Utdanningsnivå

Tabell 14.9. Personer 25-54 år og over, etter andel med høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Trondheim. 1. oktober 2012

	Hele befolkningen		Innvandrere				Norskfødte med innvandrerforeldre			
	Populasjon	Andel med høyere utdanning	EU, Nord-Amerika etc.	Andel med høyere utdanning	Afrika, Asia etc.	Andel med høyere utdanning	EU, Nord-Amerika etc.	Andel med høyere utdanning	Afrika, Asia, etc.	Andel med høyere utdanning
Hele landet										
I alt	2 070 000	40	184 000	50	205 000	29	2 800	46	8 670	39
Menn	1 063 000	34	114 000	42	94 000	29	1 440	41	4 470	34
Kvinner	1 006 000	47	71 000	61	111 000	30	1 360	51	4 200	44
Trondheim										
I alt	78 030	52	5 390	65	7 480	37	74	69	103	57
Menn	40 670	48	3 360	57	3 680	39	46	70	51	53
Kvinner	37 360	57	2 030	76	3 800	36	28	68	52	62

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Stor andel har fullført høyere utdanning i Trondheim

Trondheim ligger over landsgjennomsnittet i andel personer som har fullført høyere utdanning. Det gjelder både hele befolkningen, innvanderne og norskfødte med innvandrerforeldre.

Høyest utdanningsnivå har innvanderne fra EU, Nord-Amerika etc. De ligger både over nivået i befolkningen i Trondheim og gjennomsnittet for sin gruppe i landet. Det er særlig kvinnene i denne gruppen som bidrar til det høye utdanningsnivået. Hele 76 prosent av kvinnene i denne gruppen har fullført høyere utdanning, nesten 20 prosentpoeng høyere enn mennene. Utdanningsnivået for innvanderne fra Afrika, Asia etc. ligger betydelig lavere, men likevel over landsgjennomsnittet for sin gruppe. Norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc. har en større andel som har fullført høyere utdanning enn innvanderne fra samme gruppe. 57 prosent av de norskfødte har fullført høyere utdanning, mens tilsvarende tall for innvandrergruppen er 37 prosent.

14.4.4. Deltakelse i høyere utdanning

Tabell 14.10. Antall bosatte personer 19-24 år, etter deltakelse i høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Trondheim. 1. oktober 2012

	Hele befolkningen		Innvandrere				Norskfødte med innvandrerforeldre			
			EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.		EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.	
	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning
Hele landet ..										
I alt	403 000	32	19 600	10	28 400	19	990	42	11 000	38
Menn	206 000	26	9 900	8	14 000	16	510	39	5 600	32
Kvinner	196 000	39	9 700	13	14 500	22	480	44	5 400	44
Trondheim										
I alt	18 140	43	1 030	26	1 250	31	40	65	279	45
Menn	9 360	39	550	22	640	32	26	69	148	40
Kvinner	8 770	47	480	30	610	30	14	57	131	50

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Mange norskfødte med innvandrerforeldre deltar i høyere utdanning

I landet som helhet og i alle grupper blant dem med innvandrerbakgrunn, er det betydelig flere kvinner enn menn i alderen 19-24 år som deltar i høyere utdanning. Trondheim skiller seg ikke mye fra det mønsteret, men blant innvanderne fra Afrika, Asia etc. er det imidlertid en noe høyere andel som deltar i høyere utdanning. Det samme er tilfellet med de norskfødte med innvandrerforeldre fra EU, Nord-Amerika, etc, men denne gruppen er for liten til at man kan legge vekt på mønsteret her.

Vi ser at innvandrergruppene deltar i mindre grad i høyere utdanning enn befolkningen i Trondheim som helhet, men ser vi på de norskfødte med innvandrerforeldre er denne forskjellen snudd. Norskfødte med innvandrerforeldre fra begge landgrupper har en høyere prosentandel som deltar i høyere utdanning sammenliknet med alle 19-24 åringer i Trondheim.

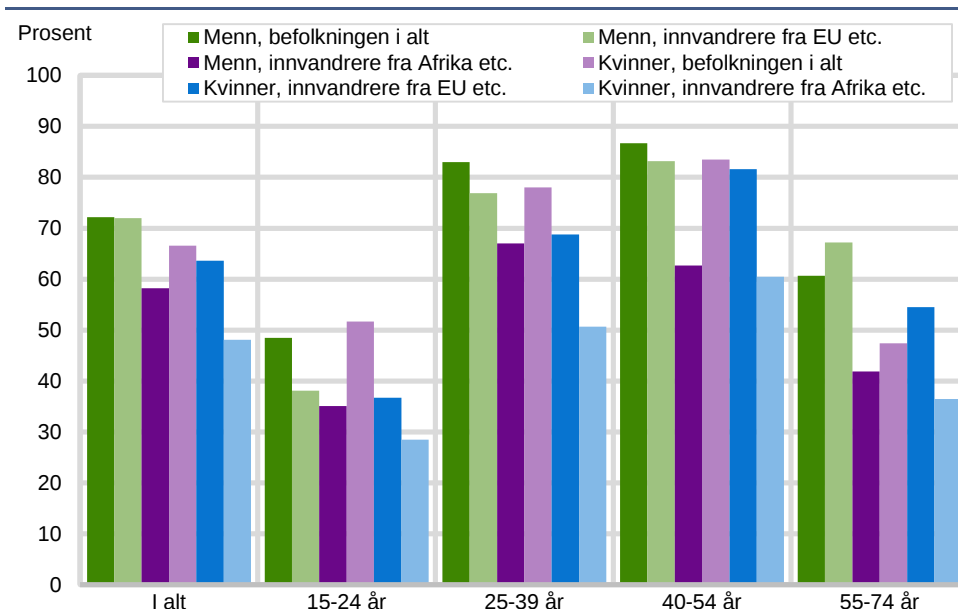
Vi ser også at andelen av innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. som deltar i høyere utdanning er noe lavere enn tilsvarende andel blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. Det henger antakelig sammen med at mange i denne gruppen kommer for å jobbe, og har sannsynligvis jobb ved ankomst. Flere innvanderne fra Afrika, Asia etc. er nødt til å ta utdanning før de kan jobbe.

14.5. Arbeid

- Sysselsettingsnivået i Trondheim er på linje med landet som helhet. Innvandrere under 40 år har lavere sysselsettingsnivå enn landsgjennomsnittet for sine grupper, spesielt innvandrere 15-24 år fra EU, Nord-Amerika, etc.
- Det er færre arbeidsledige og personer på tiltak i Trondheim enn i resten av landet. Det gjelder for hele befolkningen og for begge innvandrergroppene. Likevel er det nesten fire ganger så sannsynlig at en innvanderer fra Afrika, Asia etc. skal være arbeidsledig som at en person uten innvandrerbakgrunn skal være det.
- Innvandrere fra EU, Nord-Amerika, etc. er mest overrepresentert i næringen utleie av arbeidskraft, mens de fra Afrika, Asia, etc. er mest overrepresentert i rengjøringsvirksomhet. I antall er det imidlertid flest innvandrere innenfor undervisning, både av dem fra EU, Nord-Amerika etc. og fra Afrika, Asia etc.
- Det er relativt få selvstendig næringsdrivende blant innvandrerne i Trondheim.

14.5.1. Sysselsettingsnivå

Figur 14.12. Sysselsatte i Trondheim etter alder og landbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Prosent



Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 14.11. Sysselsetting etter alder og innvandrerbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Landet. Prosent

Landet	I alt	15-24 år	25-39 år	40-54 år	55-74 år
Menn, befolkningen i alt	72	51	84	85	58
Menn, innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	76	54	81	81	60
Menn, innvandrere fra Afrika, Asia etc.	58	38	68	63	38
Kvinner, befolkningen i alt	66	51	78	82	47
Kvinner, innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	68	51	73	78	50
Kvinner, innvandrere fra Afrika, Asia etc.	50	34	53	58	33

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Lav sysselsetting blant unge innvandrere fra EU, Nord-Amerika, etc.

I landet som helhet er 69 prosent av innbyggerne mellom 15 og 74 år sysselsatt, 72 prosent av mennene og 66 prosent av kvinnene. Trondheim ligger temmelig nær landsgjennomsnittet. Innen de enkelte grupper er det likevel noen forskjeller. Størst forskjell er det for innvandrere 15-24 år fra EU, Nord-Amerika, etc., som har langt lavere sysselsettingsgrad enn samme gruppe på landsnivå, noe som kan ha sammenheng med at mange unge mennesker fra disse landene kommer til Trondheim for å studere. Vi finner det samme mønsteret også i Bergen.

Som vi ser i andre kommuner er sysselsettingen lavest blant innvandrerne fra Afrika, Asia, etc., og da aller lavest blant kvinnene. I aldersgruppen under 40 år er også andelen sysselsatte noe lavere enn landsgjennomsnittet. Sysselsettingsandelen for dem på 55 år og mer er imidlertid noe høyere enn landsgjennomsnittet, men det er ikke mange i antall, under 200 sysselsatte henholdsvis menn og kvinner.

Ikke mange norskfødte med innvandrerforeldre i arbeidsstyrken

Det var 384 norskfødte med innvandrerforeldre som hadde arbeid i 2012, 98 med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika, etc. og 286 fra Afrika, Asia, etc. Det utgjør 62 prosent av de norskfødte med innvandrerforeldre fra EU, Nord-Amerika etc. og 48 prosent av dem fra Afrika, Asia etc. 240 av dem var under 25 år gamle, og under halvparten av disse var sysselsatte. Av dem i aldersklassen 25-39 år var 75 prosent sysselsatt, som er en høyere andel enn blant innvandrerne i samme alder. Det var imidlertid bare 110 sysselsatte norskfødte med innvandrerforeldre i denne alderen.

14.5.2. Arbeidsledige

Tabell 14.12. Registrerte arbeidsledige og personer på arbeidsmarkedstiltak (bruttoledige), alle bosatte og innvandrere etter land-bakgrunn, personer i alderen 20-66 år. 4.kvartal 2012. Antall og i prosent av befolkningen 20-66 år i hver gruppe. Landet og Trondheim

	Antall					Prosent				
	Alle bosatte	Befolkning ekskl. innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre	Innvandrere			Alle bosatte	Befolkning ekskl. innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre	Innvandrere		
			I alt	Fra EU, Nord-Amerika etc.	Fra Afrika, Asia etc.			I alt	Fra EU, Nord-Amerika, etc.	Fra Afrika, Asia, etc.
Hele landet	75 000	44 900	29 100	9 800	19 300	2,4	1,5	5,9	4,2	7,5
Menn	41 200	26 200	14 500	5 600	8 800	2,6	1,8	5,6	4,0	7,4
Kvinner	33 900	18 800	14 700	4 200	10 500	2,2	1,3	6,4	4,5	7,6
Trondheim	2 230	1 480	730	180	550	1,9	1,5	4,4	2,5	5,8
Menn	1 260	870	370	100	270	2,1	1,7	4,1	2,3	5,9
Kvinner	970	610	360	80	280	1,7	1,2	4,8	2,9	5,8

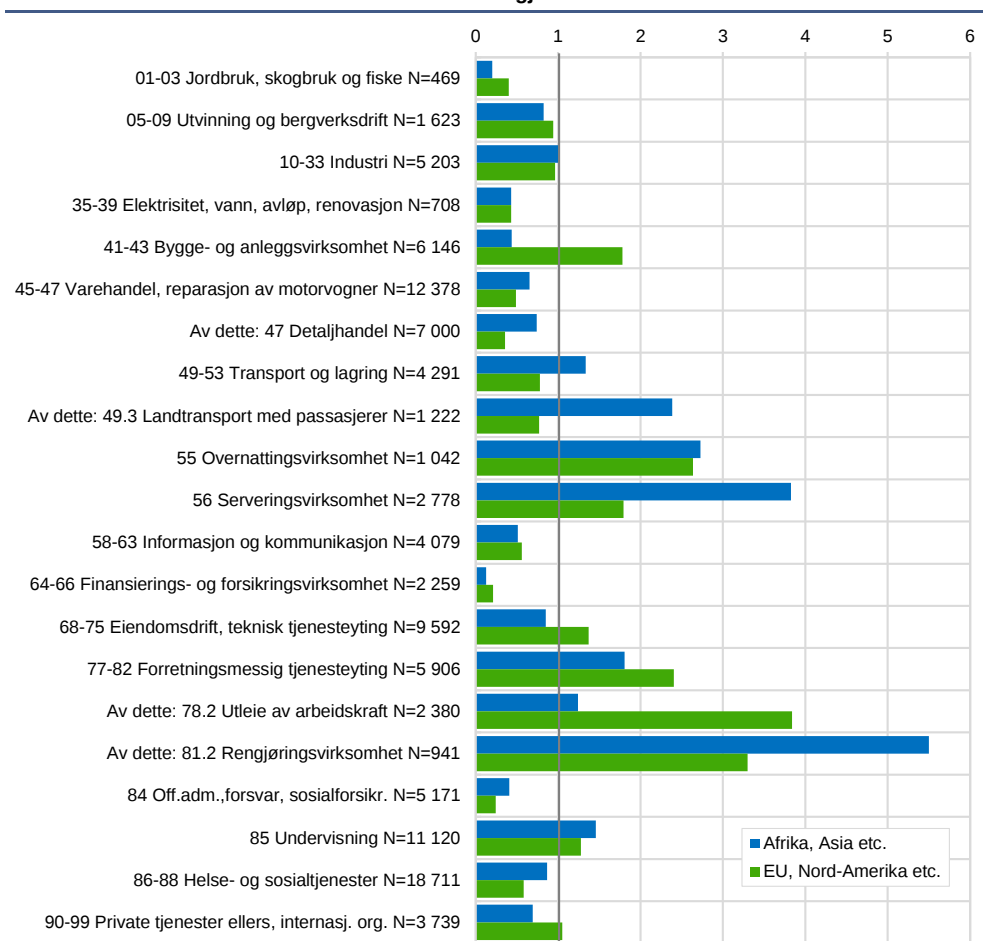
Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

En tredjedel av alle arbeidsledige er innvandrere

Bruttoledigheten, dvs. andelen registrerte ledige og deltakere på tiltak, er betraktelig høyere blant innvandrere i Trondheim enn i den øvrige befolkningen. Aller høyest er den for innvandrere fra Afrika, Asia etc., med 5,8 prosent, mot 2,5 prosent for innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. og kun 1,5 prosent for den øvrige befolkningen. Mens innvandrerne utgjør 17 prosent av befolkningen i alderen 20-66 år i Trondheim, er 33 prosent av personene som er arbeidsledige eller på tiltak innvandrere.

14.5.3. Næringer

Figur 14.13. Relativ næringsfordeling blant sysselsatte innvandrere etter landbakgrunn, Trondheim. 4.kvartal 2012. Verdi 1 = gjennomsnittet for kommunen



Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 14.13 viser forholdet mellom andel i den enkelte næring blant innvandrere fra henholdsvis Afrika, Asia etc. og EU, Nord-Amerika, etc., og alle sysselsatte i kommunen samlet. Verdiene i figuren er andelen innen de respektive gruppene som er sysselsatt i den enkelte næringen dividert på andelen sysselsatte i befolkningen i alt i næringen.

Siden innvanderne er overrepresentert i noen næringer er de tilsvarende underrepresentert i andre. I fjerde kvartal 2012 var det registrert 95 600 sysselsatte i Trondheim, av disse var 5 200 innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. og 5 400 innvandrere fra Afrika, Asia etc. De yrkesaktive norskfødte med innvandrer var så få at de ikke er tatt med i næringsoversikten.

Flest fra Afrika, Asia etc. er sysselsatt i helse- og sosialtjenester og undervisning, de er mest overrepresentert i rengjøring

Næringene som innvanderne med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. er overrepresentert i er forholdsvis små. I rengjøringsvirksomhet er 31 prosent av de sysselsatte innvandrere fra Afrika, Asia, etc. og i serveringsvirksomhet er andelen 22 prosent.

Om man ser på antall sysselsatte blir bildet et annet. Da er det helse- og sosialtjenester og undervisning (17 prosent i begge næringer) som sysselsetter flest. Det er altså ikke kun til ufaglærte jobber det rekrutteres innvandrere fra Afrika, Asia etc.

Flest fra EU, Nord-Amerika etc. er sysselsatt i undervisning, de er mest overrepresentert i utleie av arbeidskraft

Innvandrere fra EU, Nord-Amerika, etc. er mest overrepresentert i utleie av arbeidskraft, der de utgjør 21 prosent av de sysselsatte. Dette vil ofte være personer som gjennom et bemanningsbyrå er leid til å jobbe i bygg og anlegg. De er også sterkt overrepresentert rengjøringsvirksomhet, der de utgjør 18 prosent. Andelen i bygge- og anleggsvirksomhet i seg selv er ganske liten sammenlignet med mange andre kommuner, kun 10 prosent.

I antall sysselsatte er undervisning den største næringen, med 15 prosent. Eiendomsdrift, teknisk tjenesteyting (14 prosent) er også stor. 11 prosent er sysselsatt innenfor bygge- og anleggsvirksomhet, foruten en ukjent andel også av dem som er registrert i utleie av arbeidskraft (10 prosent).

Av de kommunene som er med i utvalget vi ser på, er det kun i Trondheim at denne undervisning er på topp når det gjelder antall sysselsatte innvandrere. Det er 910 med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. og 770 fra EU, Nord-Amerika etc. Årsaken er antagelig det store høyskolemiljøet i Trondheim, som tiltrekker seg både studenter og lærekrefter fra utlandet.

14.5.4. Selvstendig næringsdrivende

Tabell 14.13. Personer som er selvstendig næringsdrivende etter kjønn og landbakgrunn. Innvandrere og bosatte i alt. Antall og i prosent av personer 15-74 år i hver gruppe. Trondheim og hele landet. 4. kvartal 2012

	Antall				Prosent			
	Alle bosatte	Innvandrere i alt	Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	Innvandrere fra Afrika, Asia etc.	Alle bosatte	Innvandrere i alt	Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	Innvandrere fra Afrika, Asia etc.
Hele landet ...	160 000	17 500	9 500	8 000	4,3	3,3	3,8	2,8
Menn	114 000	11 700	6 300	5 400	5,9	4,2	4,2	4,1
Kvinner	46 000	5 800	3 200	2 600	2,5	2,3	3,2	1,7
Trondheim	3 520	380	200	190	2,6	2,1	2,6	1,8
Menn	2 300	240	130	110	3,3	2,5	2,8	2,2
Kvinner	1 220	140	70	70	1,8	1,7	2,3	1,4

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Flere selvstendig næringsdrivende innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.

I alt var det 380 innvandrere som var selvstendig næringsdrivende i Trondheim i 4. kvartal 2012, 200 av dem fra EU, Nord-Amerika etc. og 190 fra Afrika, Asia etc. Relativt sett var det også flere selvstendig næringsdrivende innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. enn fra Afrika, Asia etc. Andelen for EU, Nord-Amerika lå på nivå med alle bosatte i Trondheim.

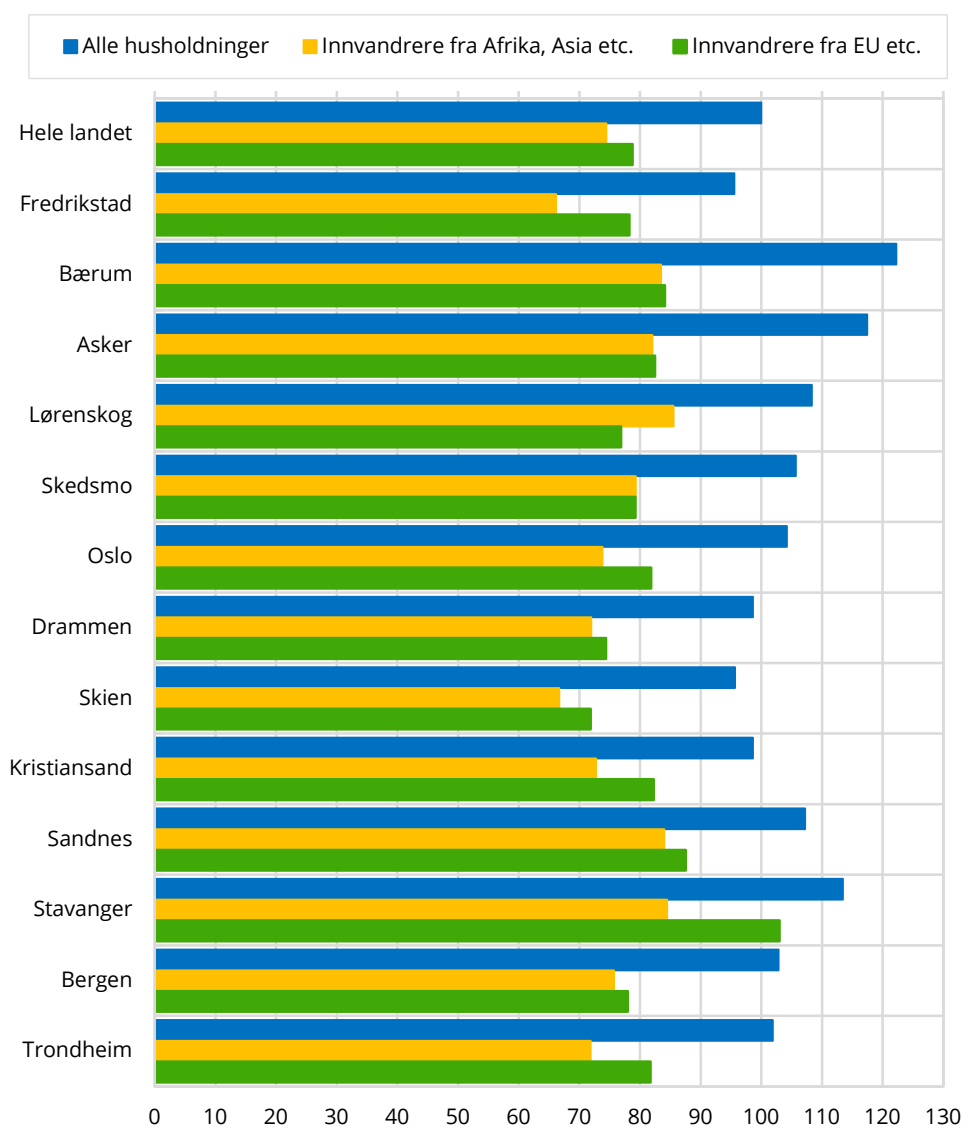
Både for befolkningen som helhet, og for begge innvandrergruppene, lå andelen selvstendig næringsdrivende i Trondheim under landsgjennomsnittet.

14.6. Økonomiske levekår

- Husholdningene i Trondheim, hadde et inntektsnivå som var 2 prosent høyere enn alle husholdninger i Norge. Medianinntekten til innvandrere fra Afrika, Asia etc. utgjorde 71 prosent av inntektsnivået til alle husholdninger i Trondheim. Innvandrere fra EU etc. hadde inntekter som tilsvarte 80 prosent av alle husholdninger i kommunen.
- I Trondheim er det få innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. som mottar sosialhjelp. Innvandrerne fra Afrika, Asia, etc. ligger imidlertid litt over landsgjennomsnittet for gruppen i andel som mottar sosialhjelp.
- Andelen som mottar uførepensjon er lavere enn landsgjennomsnittet for sin gruppe for innvandrere fra EU, Nord-Amerika, etc., mens de fra Afrika, Asia, etc. ligger på landsgjennomsnittet.

14.6.1. Inntekt

Figur 14.14. Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i landet. 2011. Verdi 100= gjennomsnitt for landet

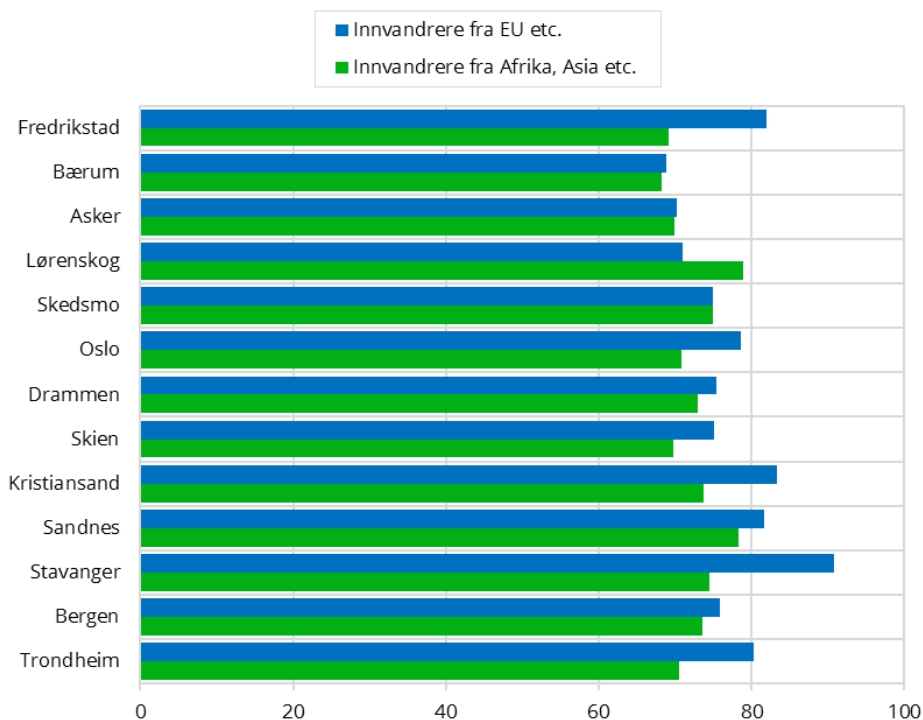


Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Alle husholdningene i Trondheim, hvor hovedinntektstaker var 25-55 år, hadde et inntektsnivå som var 2 prosent høyere enn alle husholdninger i Norge. Innvandrere fra Afrika, Asia etc. hadde en medianinntekt som tilsvarte 71 prosent av inntektsnivået til alle husholdninger i Trondheim kommune, mens inntekten til

innvandrere fra EU etc. utgjorde 80 prosent av nivået til alle husholdningene i kommunen.

Figur 14.15. Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i egen kommune. 2011. 100 prosent = gjennomsnitt for kommunene



Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

I Trondheim hadde innvandrere fra Afrika, Asia etc. en median inntekt etter skatt per forbruksenhet på 229 100 kroner i 2011. Dette tilsvarte 72 prosent av inntektsnivået til alle husholdninger i Norge, hvor hovedinntektstaker var i alderen 25-55 år (318 800 kroner). Bare i Skien og Fredrikstad hadde innvandrere med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. et lavere inntektsnivå, når vi ser på de 13 største innvandrerkommunene. Innvandrere fra EU etc. hadde et høyere inntektsnivå (260 600 kroner), som tilsvarte 82 prosent av inntekt etter skatt for hele befolkningen.

14.6.2. Sosialhjelp

Med "sosialhjelp" menes den økonomiske stønad til livsopphold som Lov om sosiale tjenester i NAV § 18 gir rett til for de som ikke kan sørge for sitt livsopphold gjennom arbeid eller ved å gjøre gjeldende økonomiske rettigheter. "Sosialhjelpsmottaker" defineres dermed som en person som er registrert som mottaker av denne økonomiske stønaden i et gitt tidsrom. Det er ingen tidsavgrensning på hvor lenge personer kan motta sosialhjelp. Det er mange som opplever å motta sosialhjelp i flere perioder og også over flere år.

I 2012 mottok 2,2 prosent av landets befolkning sosialhjelp. For innvandrere fra Afrika, Asia, etc. er denne prosenten i overkant av 8, mens innvandrere fra EU-Nord-Amerika etc. lå under landsgjennomsnittet (1,6 prosent). I landet var 0,8 prosent langtidsmottakere (mottakere av sosialhjelp 6 måneder eller mer i løpet av året). For innvandrere fra Afrika, Asia, etc. er antallet langtidsmottakere 3,9 prosent.

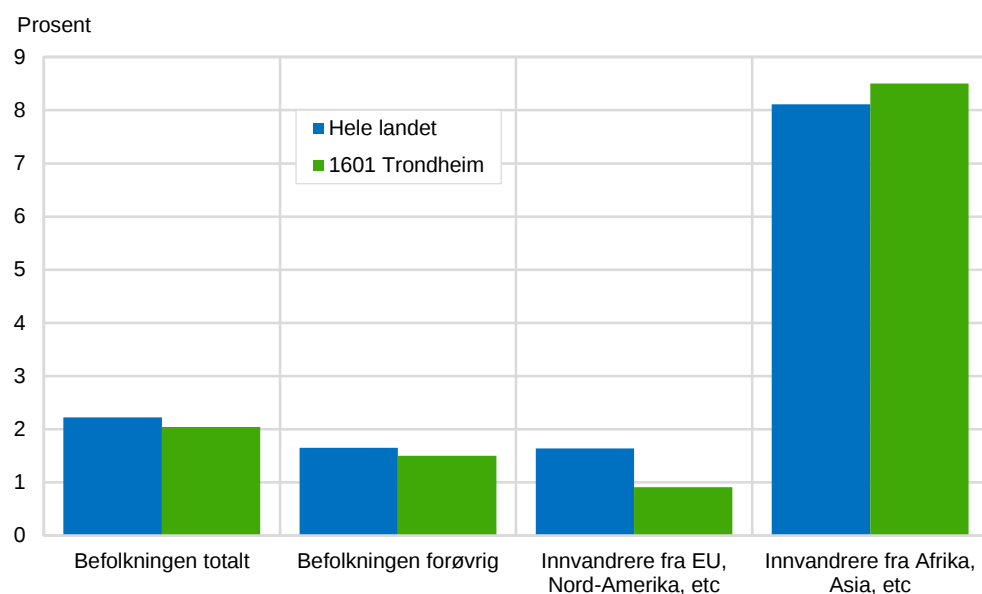
Data om sosialhjelp kan imidlertid være noe vanskelige å tolke, da nye innvandrere ofte vil ha rett på introduksjonsstønad som et alternativ til sosialhjelp, mens eldre innvandrere som når pensjonsalder uten opptjente rettigheter i Folketrygden kan ha rett på supplerende stønad som er en inntektsprøvd alderpensjon for dem med kort

botid. Innføringen av disse stønadene gjør sammenlikning at økonomisk sosialhjelp til innvandrere over tid, spesielt før og etter innføringene, blir vanskeligere.

Høy andel innvandrere fra Afrika, Asia etc. som mottar sosialhjelp

I Trondheim er andelen som mottar økonomisk sosialhjelp noe lavere, sammenliknet med hele landet. I gruppen innvandrere fra EU, Nord-Amerika, etc. er andelen vesentlig lavere, og for innvandrere fra Afrika, Asia, etc. er andelen noe høyere enn for hele landet. For langtidsmottakere er andelen noe høyere i Trondheim sammenliknet med hele landet for alle gruppene, bortsett fra gruppen innvandrere fra EU, Nord-Amerika, etc., der andelen er på samme nivå som for hele landet.

Figur 14.16. Mottakere av økonomisk sosialhjelp, etter innvandrerkategori. Trondheim og hele landet. 2012. Prosent



Kilde: Sosialhjelpsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

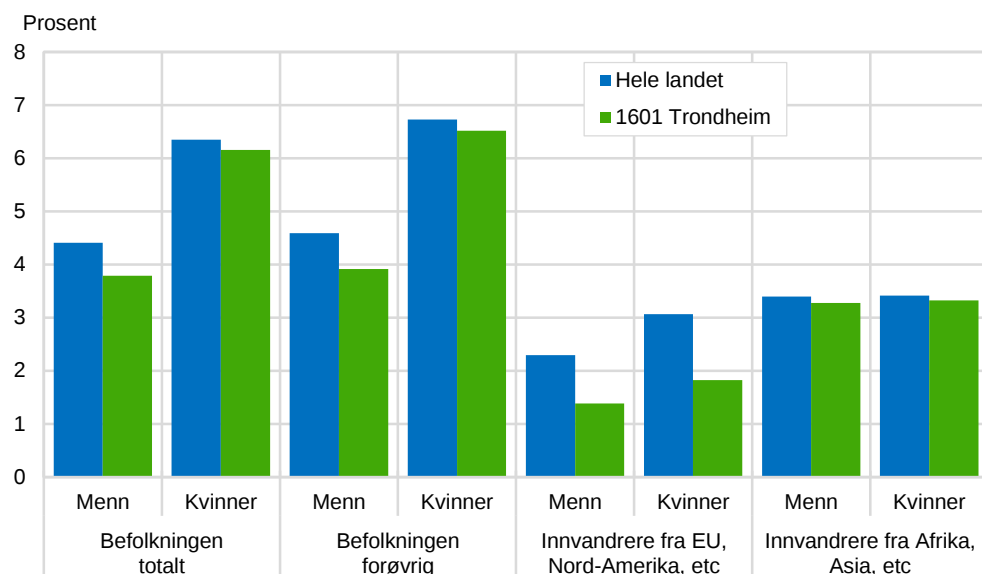
14.6.3. Uførepensjon

Uførepensjon er aktuelt for personer med varig nedsatt inntektsevne på grunn av sykdom eller skade. Hovedregelen er at personene må ha vært medlem i folketrygden de siste tre årene før de blir uføre.

For innvandrere kan muligens mangel på opptjente rettigheter i Folketrygden medføre mindre bruk av uførepensjon. At nesten ingen norskfødte med innvandrerforeldre mottar uførepensjon, beror imidlertid først og fremst på at de aller fleste av dem ikke har kommet opp i en alder der uførepensjon er vanlig.

Spesielt få innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. som mottar uførepensjon

I landet som helhet mottar 5,4 prosent av befolkningen uførepensjon i større eller mindre grad. Andelen er noe høyere blant kvinner (6,4 prosent) enn menn (4,4 prosent). Både for menn og spesielt kvinner er andelen med uførepensjon høyere i befolkningen for øvrig enn i noen av de innvandringsrelaterte gruppene. I Trondheim er andelen innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. som mottar uførepensjon lavere enn landsgjennomsnittet for gruppen. Blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. er det flere som mottar uføretrygd, og de ligger på landsgjennomsnittet for sin gruppe.

Figur 14.17. Andel med uførepensjon, 45-66 år. Kjønn og innvandringsrelatert gruppe, Trondheim og hele landet, 2012

Kilde: NAV og befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

14.6.4. Alderspensjon

Alderspensjon fra folketrygden er en ordning som sikrer inntekt i alderdommen. Det er mulig å starte å ta ut alderspensjon etter fylte 62 år. For å ta ut alderspensjon før fylte 67 år, må personer ha tilstrekkelig høy opptjening.

For hele landet er det 13,2 prosent som mottar alderspensjon, noe høyere andel blant kvinner (14,9 prosent) enn for menn (11,5 prosent). Andelen er høyest i befolkningen for øvrig, og lavere enn gjennomsnittet i begge innvandringsgruppene. Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc., ligger imidlertid nesten på nivå med gjennomsnittet.

Merk at noen innvandrere som ikke har opptjente rettigheter etter Folketrygden på grunn av for kort botid kan ha rett på behovsprøvd supplerende stønad.

For Trondheim er andelen generelt på samme nivå eller noe lavere sammenlignet med hele landet, i alle gruppene og for begge kjønn.

Tabell 14.14. Alderspensjonister etter innvandringskategori, landbakgrunn og kjønn, Trondheim og hele landet. 2012. Prosent

	Kvinner		Menn	
	Hele landet	Trondheim	Hele landet	Trondheim
Befolkningen totalt	15	13	11	9
Befolkningen for øvrig	16	14	13	10
Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	15	9	8	5
Innvandrere fra Afrika, Asia etc.	2	2	2	1

Kilde: NAV og befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Referanser

Egge-Hoveid, Kristin (2012): Kontantstøtte: Stadig færre mottakere av kontantstøtte. SSB magasinet, Statistisk sentralbyrå.
http://www.ssb.no/vis/magasinet/slik_lever_vi/art-2012-03-05-01.html

Henriksen, Tor (2012): Kommunestyre- og fylkestingsvalget, velgerundersøkelse blant innvandrere, 2011. Publisering på www.ssb.no. Statistisk sentralbyrå.
<http://www.ssb.no/valg/statistikker/vundkinnv/hvert-4-aar/2012-03-01#content>

Aalandslid, Vebjørn (2007): Innvandreres demografi og levekår i 12 kommuner i Norge. Rapporter 2007/24 Statistisk sentralbyrå.
http://www.ssb.no/a/publikasjoner/pdf/rapp_200724/rapp_200724.pdf

Figurregister

14.1.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre etter landbakgrunn, 1998-2013. Antall. Trondheim. Dagens landgruppering.....	509
14.2.	De 10 største gruppene av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn.Trondheim. 1. januar 2013	511
14.3.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre etter landbakgrunn, og den øvrige befolkningen, etter alder. Trondheim. 1. januar 2013. Prosent.....	512
14.4.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre etter landbakgrunn og alder. Antall. Trondheim. 1. januar 2013	513
14.5.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. i prosent av total befolkning i delområdene. Tallene viser delområdenummer, som også ligger i tabell 14.4. Trondheim. 1. januar 2013.....	515
14.6.	Familieinnvandrere etter familiegjenforeningstype og kjønn. Trondheim kommune. Bosatte per 1. januar 2013. Absolutte tall.....	520
14.7.	Stemmegeving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og landbakgrunn. Trondheim og landet.....	521
14.8.	Stemmegeving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og botid. Trondheim og landet.....	522
14.9.	Andel barn med barnehageplass i alt og andel minoritetsspråklige barn med barnehageplass.Utvalgte kommuner. 2012.....	524
14.10.	Andel barn 1 og 2 år som bruker kontantstøtte etter innvandrerbakgrunn, innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Utvalgte kommuner, 1.9.2011	525
14.11.	Deltagelse i videregående utdanning, alle bosatte samt innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia, etc., 16-18 år. Landet og Trondheim. 1. oktober 2012	526
14.12.	Sysselsatte i Trondheim etter alder og landbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Prosent	529
14.13.	Relativ næringsfordeling blant sysselsatte innvandrere etter landbakgrunn, Trondheim. 4.kvartal 2012. Verdi 1 = gjennomsnittet for kommunen	531
14.14.	Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i landet. 2011. Verdi 100= gjennomsnitt for landet.....	533
14.15.	Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i egen kommune. 2011. 100 prosent = gjennomsnitt for kommunene	534
14.16.	Mottakere av økonomisk sosialhjelp, etter innvandrerkategori. Trondheim og hele landet. 2012. Prosent	535
14.17.	Andel med uførepensjon, 45-66 år. Kjønn og innvandringsrelatert gruppe, Trondheim og hele landet, 2012.....	536

Tabellregister

14.1.	Hele befolkningen og innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. 1. januar 2013. Antall og prosent. Hele landet og Trondheim	508
14.2.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Trondheim og hele landet, etter landbakgrunn. De største gruppene. 1. januar 2013	510
14.3.	Innvandrere i Trondheim, etter botid i Norge. Prosent. 1. januar 2013	511
14.4.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Trondheim og hele landet, etter landbakgrunn. Delområde. Prosent. 1. januar 2013	514
14.5.	Befolkningsendringer i Trondheim 1. januar 2010 til 1. januar 2013, etter landbakgrunn	515
14.6.	Innvandrere, etter innvandringsgrunn og landbakgrunn. Trondheim kommune. Per 1. januar 2013	518
14.7.	Familieinnvandrede etter familiegjenforeningstype, landbakgrunn og herboendes innvandringskategori. 1. januar 2013. Trondheim kommune	519
14.8.	Alle bosatte, samt innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, som startet på grunnkurs for første gang høsten 2005, 2006 og 2007, etter status for opnådd nivå i videregående opplæring etter fem år, kjønn og landbakgrunn. Trondheim. Prosent	527
14.9.	Personer 25-54 år og over, etter andel med høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Trondheim. 1. oktober 2012	527
14.10.	Antall bosatte personer 19-24 år, etter deltakelse i høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Trondheim. 1. oktober 2012	528
14.11.	Sysselsetting etter alder og innvandrerbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Landet. Prosent	529
14.12.	Registrerte arbeidsledige og personer på arbeidsmarkedstiltak (bruttoledige), alle bosatte og innvandrere etter landbakgrunn, personer i alderen 20-66 år. 4. kvartal 2012. Antall og i prosent av befolkningen 20-66 år i hver gruppe. Landet og Trondheim	530
14.13.	Personer som er selvstendig næringsdrivende etter kjønn og landbakgrunn. Innvandrere og bosatte i alt. Antall og i prosent av personer 15-74 år i hver gruppe. Trondheim og hele landet. 4. kvartal 2012	532
14.14.	Alderspensjonister etter innvandringskategori, landbakgrunn og kjønn, Trondheim og hele landet. 2012. Prosent	536